

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
 UNIVERSITA DEL LITORALE
 UNIVERSITY OF PRIMORSKA

*Katedra za večjezičnost in medkulturnost UP/ Cattedra per il multilinguismo e il
 interculturalismo / Chair for multilingualism and interculturalism*

**PREREZ JEZIKOVNE POLITIKE UNIVERZE NA PRIMORSKEM
 PROFILO DELLA POLITICA LINGUISTICA DELL'UNIVERSITA
 DEL LITORALE
 LANGUAGE POLICY PROFILE OF THE UNIVERSITY OF
 PRIMORSKA**

Uredili / Edito da / Editors: Lucija Čok in Ana Beguš

Članice strokovne skupine/ Membri del gruppo di esperti / Members of the expert group

Barbara Baloh (UP PEF), Ana Beguš (UP FHŠ), Silva Bratož (UP PEF), Dubravka Celinšek (UP FM), Lucija Čok (UP FHŠ in UP ZRS), Alenka Kocbek (UP FM), Vesna Mikolič (UP FHŠ), Sonja Starc (UP PEF), Majda Šavle (UP VŠZI), Irina Makarova Tominc (UP FHŠ), Marija Trdan Lavrenčič (UP FTŠ Turistica), Vida Medved Udovič (UP PEF), Nives Zudič Antonič (UP FHŠ)

Koper, 2011

KAZALO

I.	ANALIZA STANJA IN NAMEN DOKUMENTA	9
I.1	Čemu prerez jezikovne politike na Univerzi na Primorskem.....	9
	Lucija Čok, Dubravka Celinšek.....	
I.2	Položaj slovenskega jezika v visokošolskem izobraževanju	12
	Vesna Mikolič	
I.3	Jezikovna podoba UP.....	16 <u>6</u>
I.3.1	Pregled spletnih strani rektorata in članic UP	16
I.3.2	Zvrstna in jezikovna ustreznost besedil v slovenščini	17
I.3.3	Ustreznost prevodov v slovenščino in tuje jezike.....	18
I.4	Skrb za slovenski jezik na UP.....	19
I.5	Dvojezičnost, jezikovna raznolikost in medkulturnost.....	21
I.6	Jezikovno izobraževanje in raziskovanje jezikoslovja na UP	24
I.6.1	Jeziki v študijskih programih UP.....	24
I.6.2	Raziskovanje jezikoslovja (raziskovalni projekti in programi).....	28
I.7	Slovenščina kot predmetna vsebina v študijskih programih	30
I.8	Učenje slovenščine za tuje študente na UP	31
I.9	Tuji jeziki stroke in znanosti: pomen, vsebinski in organizacijski vidiki	32
I.9.1	Priporočila	33
I.10	Prevajanje v okviru UP	37
I.11	Udeležba učiteljev tujega jezika v stroki in znanosti	37
II.	Predlogi izboljšav in ukrepov za izvajanje ustrezne jezikovne politike na UP	38
II.1	Izboljšanje jezikovne podobe univerze v slovenščini in utrjevanje večjezičnosti.....	38
II.2	Položaj jezikov v študijskih programih.....	39 <u>9</u>
II.3	Prevajanje kot stroka in vsebina	40

II.4 Razvoj stroke in raziskovanje	41
III. Predlog spremljanja in zagotavljanja kakovosti jezikovne politike na UP	42
IV. Izhodiščni dokumenti in članki	45
V. Priloge	48
V.1 PRILOGA 1: Vsebine Statuta UP (Ur.l. RS, št. 124/2008)- Členi namenjeni učnemu jeziku ter učenju in rabi tujih jezikov na UP	49
V.2 PRILOGA 2: Jeziki v nefiloloških študijskih programih UP	51
V.2.1 Dodiplomski programi (visokošolski in univerzitetni)	51
V.2.2 Podiplomski programi	61
V.2.3 Poučevanje predmetnih vsebin v tujem jeziku.....	61
V.2.4 Poučevanje slovenščine za tujce in Erasmus študente	62
V.2.5 Slovenščina kot predmetna vsebina v študijskih programih	62
V.3 PRILOGA 3: Seznam jezikovnih projektov (temeljnih, aplikativnih in CRP-ov ter EU) na članicah od ustanovitve UP do danes	66
V.3.1 UP Fakulteta za humanistične študije	66
V.3.2 UP Fakulteta za management.....	67
V.3.3 UP PEF – Pedagoška fakulteta.....	67
V.3.4 UP ZRS - Znanstveno raziskovalno središče Koper.....	68
V.3.4 PRILOGA 4: Učitelji tujih jezikov in slovenščine na UP – objave in konference	73
V.3.4 PRILOGA 4: Učitelji tujih jezikov in slovenščine na UP – objave in konference	73

Language policy profile at the University of Primorska – Summary

Although documents that encourage promote and guide European language policy and strengthen multilingualism and interculturalism among European countries and the world are continuously produced at the level of the Council of Europe and the European Commission, the authors of this analysis believe higher education is not sufficiently included in these efforts. The Association of European Higher Education Institutions with its 800 members places the internationalization of education and research activities, mobility of students, professors and researchers, exchange of content and comparability of disciplines in study programs, as well as the conditions and ways for achieving quality in education and research, at the core of their development strategies and efforts to increase quality in higher education, and particularly emphasises the linguistic aspect of these processes.

The language policy profile at the University wishes to compensate for the deficit in this field and enhance those elements of multilingualism which already exist (such as language courses in the frame of study programs, the University of Primorska Language Centre and the multilingual environment in which it operates, research in the field of multilingualism) by raising awareness of the importance of languages, by providing appropriate working conditions and by ensuring appropriate grammatical and linguistic correctness. Its purposes are therefore:

- to analyse the existing situation in the field of multilingualism at the University of Primorska and its members;
- to define those activities that promote Slovene language, bilingualism and linguistic diversity;
- to analyse texts in terms of linguistic correctness and respect towards other languages and cultures;
- to review the processes and methods of teaching foreign languages and Slovene for foreign students in practice;
- to provide professional training for teachers of foreign languages;
- to undertake systematic care for translation into Slovene and foreign languages and to develop the field of translation studies at the University of Primorska.

Among the most important measures taken on the basis of the Profile, the following must be pointed out:

- ensuring appropriate working conditions for language professionals (teachers, translators, proof-readers);
- ensuring appropriate working conditions for the UP Centre for Slovene Language and the UP Language Centre;
- ensuring an adequate amount of teaching hours for foreign languages in compliance with professional standards;
- a greater degree of collaboration and integration among teachers;
- systematic professional training for teachers and other language professionals;

- standardised commissioning and execution of translation or proofreading services, and compilation of translation databases.

All these activities are reviewed at regular meetings of the Chair for Multilingualism and Interculturalism which includes language experts from various member institutions of the University of Primorska.

Prerez jezikovne politike na Univerzi na Primorskem – povzetek

Čeprav na ravni Sveta Evrope in Evropske komisije ves čas nastajajo dokumenti, ki spodbujajo, promovirajo in usmerjajo evropsko jezikovno politiko ter utrjujejo večjezičnost in medkulturnost med narodi Evrope in sveta, se po mnenju avtorjev Prereza visoko šolstvo v ta prizadevanja večinoma premalo vključuje. Združenje evropskih visokošolskih institucij s svojimi 800 članicami v svoje razvojne strategije in prizadevanja za kvalitetno rast visokošolskega izobraževanja postavlja predvsem internacionalizacijo izobraževalne in raziskovalne dejavnosti, mobilnost študentov, profesorjev in raziskovalcev, izmenljivost vsebin in primerljivost disciplin v študijskih programih ter pogoje in način za doseganje kakovosti v izobraževanju in raziskovanju, pri tem pa premalo izpostavlja sam jezikovni vidik omenjenih procesov.

Prerez jezikovne politike na Univerze na Primorskem želi nadoknaditi primanjkljaj prav na tem področju, in tako tiste nastavke večjezičnosti, ki so že vzpostavljeni (jezikovno ponudbo v svojih študijskih programih, Center za jezike UP, dvo - in večjezično okolje, v katerem deluje, raziskovalna dejavnost na področju večjezičnosti) nadgraditi s sistematično skrbjo za jezikovno ozaveščanje, zagotavljanje ustreznih pogojev dela in skrbi za usklajeno in primerno zunanjo jezikovno podobo. Namen Prereza jezikovne politike na Univerzi na Primorskem je tako pregledati obstoječo podobo (več)jezičnosti na univerzi in njenih članicah, opredeliti skrb za slovenski jezik in dvojezičnost ter jezikovno raznolikost na UP, analizirati elemente sporočil z vidika jezikovne korektnosti in spoštovanja drugih jezikov in kultur, pregledati izvajanje pouka tujih jezikov, ponudbo slovenščine za tuje študente, usposabljanje in strokovno rast učiteljev tujih jezikov, prevajanje v tuje jezike ter razvoj prevajalstva in tolmačenja na UP.

Med pomembnejšimi ukrepi, ki so nastali na podlagi analize stanja, lahko izpostavimo zagotovitev ustreznih pogojev dela za jezikovne strokovnjake (učitelje, prevajalce, lektorje), zagotovitev ustreznih pogojev dela za Center za slovenski jezik ter Center za jezike UP, zagotavljanje in izvajanje zadostnega obsega ur jezikovnega pouka na programih tujega jezika skladno s standardi, večje povezovanje med učitelji UP ter ne nazadnje skrb za načrtovano usposabljanje ter pripravo ustaljenega postopka naročila in izvedbe prevoda in lekture ter oblikovanje baze prevodov kot prevajalskega orodja. Omenjeni ukrepi se spremljajo na rednih sestankih Katedre za večjezičnost in medkulturnost UP, ki vključuje jezikovne strokovnjake z različnih članic Univerze na Primorskem.

Člani Katedre za večjezičnost in medkulturnost UP, člani Centra za slovenski jezik UP FHŠ in vodstvo Univerze na Primorskem (prorektorica Nadja Plazar) so se na poziv Ministrstva za kulturo, šolstvo, znanost in šport 6.06.2012 vključili v javno obravnavo predloga Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politikov republiki Sloveniji- 2012 – 2016 in oblikovali naslednje sklepe:

- a. Za razvoj strokovne in znanstvene zvrsti jezika je treba podpreti strokovne in znanstvene revije v slovenskem jeziku; za tiste, ki izhajajo v angleščini, pa vsaj pripraviti slovenske prevode ali dolge povzetke v slovenščini. Internacionalizacija šolstva, ki pomeni tudi povečevanje kakovosti študija, s seboj neizogibno prinaša liberalizacijo rabe tujega jezika, predvsem angleščine. Pomembno je znati primerno uravnovesiti oba vidika.
- b. Razvijanje slovenskega strokovnega in znanstvenega diskurza je potrebno spodbujati v obliki tvorjenja prevodov diplom, magisterijev in doktoratov, prav tako pa tudi znanstvenih člankov in drugih besedil, v slovenski jezik, če je to časovno in finančno mogoče, sicer pa je v vsakem primeru potrebno za omenjena besedila v tujih jezikih oblikovati daljši povzetek vsebine, ki naj predstavlja 10% delež celotnega obsega besedila /inačica: daljši povzetke vsebine dela in izvlečki pred vsakim poglavjem, kar naj predstavlja 10% delež celotnega obsega besedila. Jezikovna ustreznost diplomskega, magistrskega ali doktorskega dela, v slovenskem ali tujem jeziku, predstavlja sestavni del ocene.

(umestitev v Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko pod: **8. Jezikovna ureditev slovenskega visokega šolstva in znanosti, predvsem 2. in 3. cilj**)

- c. Tujim študentom, ki se k nam vpisujejo na študijske programe ali prihajajo na izmenjave Erasmus, je potrebno zagotoviti kontinuiran dostop do samostojnega učenja jezika (ustrezne učilnice, opremljene z jezikovnimi viri, na voljo za konzultacije pa jim mora biti tudi ustrezno usposobljen kader (neke vrste tutorji, s katerimi se študentje lahko posvetujejo v primeru težav ali vprašanj). Skladno s tem je potrebno organizirati tudi redne tečaje slovenskega jezika, ki morajo biti primerno časovno zastavljeni in, če je le mogoče, za študente brezplačni ali plačljivi za sprejemljivo ceno.

(umestitev v Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko pod: **8. Jezikovna ureditev slovenskega visokega šolstva in znanosti, predvsem 1. cilj**)

- d. Uredi naj se status lektorja, ki pa naj bo preoblikovan tudi s stališča ne le strogo pravopisnega, temveč tudi širše slogovnega pregleda. Na vse univerzitetne programe naj se ob začetku študija (v prvem letniku) vključi predmet s področja oblikovanja strokovnih in znanstvenih besedil.

Profilo sulla politica linguistica dell'Università del Litorale - sintesi

Benché a livello della Commissione europea e del Consiglio d'Europa vengano continuamente elaborati documenti che sollecitano, promuovono e indirizzano la politica linguistica europea

consolidando il plurilinguismo e la multiculturalità tra i popoli d'Europa e del mondo, a parere degli autori del Profilo in tali impegni l'istruzione superiore è presente in misura perlopiù insufficiente. Nelle proprie strategie di sviluppo, e negli sforzi per la crescita della qualità dell'istruzione superiore, l'Associazione europea degli istituti d'istruzione superiore, che conta più di 850 membri, promuove soprattutto l'internazionalizzazione delle attività d'istruzione e ricerca, la mobilità di studenti, professori e ricercatori, l'intercambiabilità dei contenuti, la comparabilità delle discipline nei programmi di studio, le condizioni e le modalità per il raggiungimento della qualità nell'istruzione e ricerca; in tutto questo, però, viene posta troppo poca attenzione all'aspetto linguistico implicato in tali processi.

Il Profilo della politica linguistica dell'Università del Litorale vuole compensare il deficit in questo settore e ampliare le possibilità di plurilinguismo già esistenti (l'offerta linguistica nei programmi di studio, il Centro linguistico dell'Università, l'area bi- e plurilingue nella quale essa opera, l'attività di ricerca nell'ambito del plurilinguismo) con un'attenzione sistematica nei confronti della consapevolezza linguistica, offrendo condizioni di lavoro adeguate e la cura per una coordinata e adeguata immagine linguistica. Tra gli scopi del Profilo della politica linguistica dell'Università del Litorale rientrano la revisione dell'immagine esistente del (pluri)linguismo nell'Università e dei suoi membri, l'accurata attenzione verso la lingua slovena, il bilinguismo e la varietà linguistica dell'Università del Litorale, l'analisi degli elementi della comunicazione dal punto di vista della correttezza e del rispetto delle altre lingue e culture, la revisione dell'insegnamento delle lingue straniere, l'offerta dello sloveno agli studenti stranieri, la formazione e la crescita professionale dei docenti delle lingue straniere, la traduzione nelle lingue straniere e lo sviluppo della traduzione e interpretazione all'Università del Litorale.

Tra le misure più importanti che sono nate sulla base dell'analisi della situazione, possono essere evidenziate le garanzie per delle condizioni adeguate di lavoro per gli esperti linguistici (docenti, traduttori, lettori), per il Centro della lingua slovena e il Centro per le lingue dell'Università, la garanzia e la realizzazione di un numero sufficiente di ore di lezioni linguistiche nei programmi delle lingue straniere seguendo gli standard europei, una maggiore collaborazione tra i docenti dell'Università e infine la cura per una formazione programmata e la preparazione di una procedura di ordinazione e realizzazione di testi di traduzione e revisione e la preparazione di una base di traduzioni come strumenti di traduzione. Le misure descritte vengono controllate durante le regolari riunioni della Cattedra del plurilinguismo e multiculturalità dell'Università che conta tra i propri membri esperti linguistici delle diverse facoltà dell'Università.

I membri della Cattedra per il plurilinguismo e multiculturalità dell'Università e del Centro per la lingua slovena della Facoltà di studi umanistici dell'Università del Litorale ci siamo riuniti il giorno 6-6-2012 e in base all'invito del Ministero dell'istruzione, della scienza, della cultura e dello sport della RS sulla pubblica audizione della Risoluzione sul programma nazionale per la politica linguistica 2012-2016 abbiamo stilato le seguenti conclusioni:

- a) Per lo sviluppo della varietà linguistica settoriale e accademica (scientifica) è necessario sostenere le riviste tecniche e scientifiche in lingua slovena; per quelle che

vengono invece pubblicate in lingua inglese provvedere almeno per le traduzioni in lingua slovena o per dei riassunti esaurienti. D'altra parte l'internazionalizzazione dell'istruzione che significa anche l'incremento della qualità dello studio, porta inevitabilmente con sé la liberalizzazione dell'uso della lingua straniera, soprattutto quella inglese. Importante è sapere equilibrare adeguatamente entrambi gli aspetti.

- b) È necessario promuovere lo sviluppo del dibattito settoriale e accademico (scientifico) in lingua slovena in forma di traduzione delle tesi di laurea, dei master e dei dottorati di ricerca come anche degli articoli scientifici e altri testi nello sloveno se il tempo e i finanziamenti lo permettono o comunque di preparare in ogni caso per i testi elencati nelle lingue straniere riassunti del contenuto esaurienti che deve rappresentare il 10% del testo completo / oppure: riassunti del contenuto esaurienti e sintesi prima di ogni capitolo il che deve rappresentare il 10% del testo completo. L'adeguatezza linguistica della tesi di laurea, del master e del dottorato di ricerca nella lingua slovena o straniera fa parte integrante del voto finale.

(inserire nella Risoluzione del programma nazionale per la politica linguistica al punto **8: Disposizione linguistica dell'istruzione superiore e della scienza slovena, soprattutto al 2o e 3o obiettivo**)

- c) È necessario provvedere per gli studenti stranieri che si iscrivono ai nostri programmi di studio o che arrivano per gli scambi Erasmus un accesso continuo allo studio individuale della lingua (aule adeguate fornite di strumenti linguistici, docenti adeguatamente preparati a disposizione per le consultazioni (una specie di tutor che possono essere contattati in caso di difficoltà e domande)). In concomitanza con ciò è necessario organizzare in un periodo di tempo adeguato corsi di lingua slovena regolari e, se possibile, gratuiti per gli studenti o almeno a basso regime di costo.

(inserire nella Risoluzione del programma nazionale per la politica linguistica al punto **8: Disposizione linguistica dell'istruzione superiore e della scienza slovena, soprattutto al 1° obiettivo**)

- d) È necessario rivedere lo status dei lettori che deve essere adeguato non solo dal punto di vista ortografico, ma da un punto di vista stilisticamente più ampio. Si consiglia di inserire all'inizio (nel primo anno) di tutti i corsi di studio universitari una materia che tratti le caratteristiche di stesura di testi di carattere settoriale e accademici (scientifici).

I. ANALIZA STANJA IN NAMEN DOKUMENTA

I.1 Čemu prerez jezikovne politike na Univerzi na Primorskem

Lucija Čok, Dubravka Celinšek

Čeprav na ravni Sveta Evrope in Evropske komisije EU ves čas nastajajo dokumenti, ki spodbujajo, promovirajo in usmerjajo evropsko jezikovno politiko ter utrjujejo večjezičnost in medkulturnost med narodi Evrope in sveta, se visoko šolstvo v ta prizadevanja večinoma premalo vključuje. Komisarka za večjezičnost Androulla Vassiliou ter pred njo komisarja Leonard Orban in Jan Figel poudarjajo vlogo jezikovne raznolikosti in kulturne prepletenosti v sobivanju narodov in etnij EU. Večjezičnost posameznika (plurilingvalnost) in skupnosti (multilingvalizem) sta ključna pogoja v prizadevanjih za doseganje kulturne in socialne kohezije ter ekonomskega razvoja. Zato je učenje jezikov na vseh stopnjah šolanja neposredno povezano z ohranitvijo jezikovnega in kulturnega mozaika Evrope.

Združenje evropskih visokošolskih institucij (Association of European Institutions of Higher Education, EUA) je s svojimi 800 članicami v svoje razvojne strategije in prizadevanja za kvalitetno rast visokošolskega izobraževanja med drugim vgradilo: internacionalizacijo izobraževalne in raziskovalne dejavnosti, mobilnost študentov, profesorjev in raziskovalcev, izmenljivost vsebin in primerljivost disciplin v študijskih programih ter pogoje in način za doseganje kakovosti v izobraževanju in raziskovanju. Pri tem se samo po sebi zastavlja vprašanje komunikacijskega in informacijskega koda kot sredstva za uresničevanje zgornjih ciljev. Jeziki so namreč neposreden medij v procesih internacionalizacije, pogoj za doseganje konsenza v strateških odločitvah, komunikacijsko in družbeno sredstvo v mobilnosti, človeški kapital pri oblikovanju kariere posameznika ter njegova dodana vrednost na trgu znanja in dela. Nekatere evalvacijske metodologije (Erasmus Mundus master, EUA IEP) vključujejo učenje/poučevanje jezikov med svoje kazalnike kakovosti.

V kontekstu Lizbonske strategije obstajajo priporočila za evropski referenčni okvir osmih ključnih zmožnosti za vseživljenjsko učenje. Na prvih dveh mestih sta sporazumevanje v maternem jeziku in sporazumevanje v tujih jezikih. Evropska komisija opozarja države članice EU na potrebo po načrtih, »ki bodo uskladili in usmerili ukrepe za spodbujanje večjezičnosti pri posameznikih in družbi na splošno. Ti načrti bi morali določiti jasne cilje za poučevanje jezikov v različnih fazah izobraževanja...« (Resolucija o nacionalnem programu za JP 2007 do 2011). Za Slovenijo je pripravljen Predlog metodologije priprave Nacionalnega programa za jezikovno politiko za obdobje 2012-2016 (naročnik Ministrstvo za kulturo RS).

Na rektorski konferenci EUA v Giessenu (Nemčija, 2009) je bilo vprašanje o učenju jezikov na univerzah posebej izpostavljeno. Zato so mnoge univerze še utrdile delovanje svojih Centrov za jezike (CERCLoS – Confédération Européenne des Centres de Langues de l'Enseignement

Supérieur; European Confederation of Language Centres in Higher Education). Danes je članic tega združenja 290 univerz.

Januarja 2009 se je združenje sestalo v Wulkowu (Brandenburg, Nemčija) in izdalo memorandum o jezikovnih centrih na evropskih visokošolskih ustanovah (Memorandum on Language Centres at Institutions of Higher Education in Europe), v katerem je operativiziralo strategije EU na področju jezikovnega učenja in si za cilj postavilo uveljavljanje večjezičnosti študentov in profesorjev ter raziskovalcev evropskih univerz. Leto dni kasneje, januarja 2010, pa so kot odziv na dokumente jezikovne politike EU in Sveta Evrope pripravili memorandum o zagotavljanju in upravljanju kakovosti na jezikovnih centrih na evropskih visokošolskih ustanovah (The Wulkow Memorandum on Quality Assurance and Quality Management at Language Centres in Institutions of Higher Education in Europe).

V Sloveniji so te pobude manj znane. Slovenske univerze tako na primer v združenje CECLeS ne morejo vstopiti, saj nimajo, z izjemo Univerze na Primorskem, jezikovnih centrov, ki bi se lahko povezali v nacionalno združenje. Čeprav se na ravni EUA pripravlja listina o jezikovni politiki v visokošolskem izobraževanju (Charter of Language Policy in Higher Education), to še ne pomeni, da moramo na Univerzi na Primorskem čakati na ta dokument.

Prav tako je potrebno poudariti razvijanje jezika stroke in znanosti: maternega in tujega jezika, in sicer na posameznih članicah UP, s tem v zvezi pa tudi pomen prevajanja v tuji in materni jezik. Med zaposlenimi na posameznih članicah UP se spodbuja predvsem pisanje in objavljanje v tujem jeziku v tujih revijah, medtem ko ima pisanje v slovenskem jeziku manjšo težo. Zaradi lažje dostopnosti besedil tudi slovenske znanstvene in strokovne revije objavljajo članke v tujem jeziku, a se zaradi tega pomen maternih strokovnih jezikov ne bi smel zmanjševati. Zavedati se moramo, da diplomanti univerze potrebujejo dobro znanje strokovnega oz. znanstvenega jezika v maternem in tujem jeziku. Sporazumevanje v maternem jeziku in sporazumevanje v tujem jeziku sta na vrhu seznama osmih ključnih kompetenc, potrebnih za vseživljenjsko učenje. Znanje in razvoj jezika stroke in znanosti pa sta pomembna tudi za uspeh naših diplomantov.

Univerza na Primorskem ima dobre nastavke, da se lahko pridruži evropskim strategijam večjezičnosti na univerzah: ima razvejano jezikovno ponudbo v svojih študijskih programih (Priloga 1: jeziki v študijskih programih UP); v njenem okviru deluje Center za jezike; dvo- in večjezično okolje, v katerem deluje, je njen laboratorij; na UP ZRS (ZRS IJS - Inštitut za jezikoslovne študije), UP FHŠ (FHŠ IMŠ - Inštitut za medkulturne študije) in UP PEF so bile opravljene raziskave s področja jezikoslovja, etnolingvistike, psiholingvistike in glotodidaktike, ki so dosegle znanstveno odmevnost v nacionalnem in mednarodnem okolju. Na UP FM in UP Turistica je na področju didaktike strokovnih jezikov nastalo več pomembnih del.

Žal pa zunanji videz večjezičnosti na UP ni odraz notranje globine prizadevanj. Večjezičnost na spletnih straneh UP in članic, naša komunikacija z javnostmi v mednarodnem prostoru, popularizacija naših dosežkov na področju večjezičnosti in medkulturnosti, spremljanje kakovosti pouka tujih jezikov na članicah in strokovna rast učiteljev, ki jih poučujejo, promocija učenja jezikov na CJMK UP ter še marsikaj v zvezi s tem so potrebni temeljitega premika na višjo raven.

Člani Katedre za večjezičnost in medkulturnost ter drugi učitelji jezikoslovci želimo s Prerezom jezikovne politike na Univerzi na Primorskem pregledati obstoječo podobo (več)jezičnosti na univerzi in njenih članicah, opredeliti skrb za slovenski jezik in dvojezičnost ter jezikovno raznolikost na UP, analizirati elemente sporočil z vidika jezikovne korektnosti in spoštovanja drugih jezikov in kultur, pregledati izvajanje pouka tujih jezikov, ponudbo slovenščine za tuje študente, usposabljanje in strokovno rast učiteljev tujih jezikov, prevajanje v tuje jezike ter razvoj prevajalstva in tolmačenja na UP.

Ta študija naj bi pripomogla k vzpostavitvi uspešne jezikovne politike na univerzi ter njenem izvajanju in z ukrepi omogočila njeno spremljanje. Zagotavljanje kakovosti jezikovne politike na UP bo naloga tako Katedre na univerzi, oddelkov na članicah, služb za stike z javnostmi in drugih teles univerze, ki bodo s to strategijo zagotovili dodano vrednost študijskim programom UP v kakovosti visokošolskega izobraževanja mladih generacij.

I. 2 Položaj slovenskega jezika v visokošolskem izobraževanju

Vesna Mikolič

Slovenski jezik je kot učni jezik določen že s Statutom Univerze na Primorskem kot slovenskega javnega visokošolskega zavoda. Razmislek o položaju slovenščine na Univerzi na Primorskem pa je pomemben z več vidikov, ki so izpostavljeni tudi v razpravi ob nastajajočem Nacionalnem programu za jezikovno politiko – NPJP za obdobje 2012-2016. Resolucija o NPJP 2007-2011 (ReNPJP 2007-2011) je vključevala kar nekaj ukrepov s področja slovenskega jezika v visokem šolstvu, ki so ostali neuresničeni, in jih sedanja javna razprava ob pripravi NPJP za nadaljnje petletno obdobje znova odpira (Priprava resolucije za nacionalni program za jezikovno politiko 2012–2016).

Po Predlogu metodologije priprave Nacionalnega programa za jezikovno politiko za obdobje 2012-2016 naj bi se vsi ukrepi jezikovne politike delili na dva temeljna vsebinska sklopa, in sicer na prvega, povezanega s slovenskim jezikom kot nacionalnim jezikom, in drugega, ki se nanaša na medsebojna razmerja med slovenskim jezikom in vsemi jeziki, s katerimi le-ta prihaja v stik (Predlog metodologije priprave NPJP 2012-2016). Na to smo v preteklosti že večkrat opozorili (Mikolič 2009a, 2009b), zato se nam zdi nujno, da se oblikuje nabor prednostnih ukrepov iz obeh vsebinskih sklopov. Prav tako je ta perspektiva pomembna pri analizi položaja slovenskega jezika kot učnega jezika v visokem šolstvu; ko se sprašujemo o rabi in razvoju nacionalnega jezika v visokem šolstvu, ne moremo mimo vprašanj o njegovi polni funkcijskosti in sporazumevalni zmožnosti tudi v najvišjih socialnih jezikovnih zvrsteh pri vseh njegovih uporabnikih v sferi visokega šolstva. Razmerje med slovenskim jezikom in drugimi jeziki pa je v slovenskem visokem šolstvu vse bolj aktualno zaradi njegove vse večje internacionalizacije, zato analizo položaja slovenskega jezika na Univerzi na Primorskem začnemo s tem vidikom.

I. 2.1 Slovenski jezik in drugi jeziki

Analiza

Razmislek o položaju slovenskega jezika v visokem šolstvu je logična posledica vedno večje internacionalizacije tega področja. Z vprašanji nacionalnega jezika se ukvarjajo oblikovalci visokošolskih politik povsod po svetu (glej Humar, Žagar Karer, 2010). Pri tem v okviru visokega šolstva lahko ločujemo dve medsebojno povezani področji: področje znanosti, ki je že po svoji naravi mednarodna in ni omejena na nacionalne okvire, in področje visokošolskega izobraževanja, katerega cilji so kljub vse večjim zahtevam po vključevanju v mednarodne programe vendarle pretežno vezani na nacionalni kontekst.

Kljub nekaterim različnim ciljem, ki jih imata področji znanosti in visokošolskega izobraževanja, pa znotraj univerze pogosto nastopata neločljivo povezani, saj je eno od osnovnih poslanstev vsake univerze novonastajajoče znanje predajati novim generacijam in tako skupaj z njimi

generirati novo znanje. Seveda se postavlja vprašanje, v katerem/-ih jeziku/-ih naj nastaja to znanje in zakaj ravno v tem/-h. Raziskava »Pregled in analiza politik, ki določajo položaj slovenščine nasproti angleščini in drugim tujim jezikom v visokem šolstvu in znanosti« odgovor na to vprašanje vidi v povezavi z vlogo, ki jo želimo dati univerzi: ali gre predvsem za institucijo, ki na visokošolski ravni izobražuje državljane Slovenije, ali pa naj bo to institucija, postavljena na svetovno tržišče znanja (Pregled in analiza politik). Zelo pomembno vprašanje pa je tudi, ali je možno omenjeno – vsaj navidezno – protislovnost preseči in iskati rešitve visokošolskega razvoja in z njim povezane jezikovne rabe v visokem šolstvu, ki niso izključujoče (ali-ali), pač pa integrativne (in-in). Nacionalni program visokega šolstva 2011-2020 pod naslovom »Držna Slovenija – Slovenija, družba znanja« ne daje jasnega odgovora, saj vloge visokega šolstva opiše zgolj na splošno (Nacionalni program visokega šolstva 2011-2020). Tako je ena osnovnih dilem nacionalne jezikovne politike in tudi nastajajočega zakona o univerzi, ali odgovor na to vprašanje prepustiti avtonomiji univerz ali pa podati za vse – ali vsaj vse javne – univerze in visokošolske zavode skupna izhodišča.

Sodelavci nekaterih kateder in oddelkov Fakultete za družbene vede in Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani so leta 2006 pripravili dokument »Strategija univerze ter slovenščina kot znanstveni in učni jezik«, v katerem so odprli nekaj pomembnih vprašanj in podali nekaj možnih rešitev z omenjenega področja, pri čemer so izhajali iz dejstva, da se Univerza v Ljubljani kot najstarejša slovenska univerza, ki je nastala tudi ali predvsem zato, da bi dokazala enakopravnost in odličnost slovenskega jezika, temu poslanstvu ne sme odreči (Strategija univerze ter slovenščina kot znanstveni in učni jezik).

Tudi na Univerzi na Primorskem kot avtonomnem javnem visokošolskem zavodu moramo z vidika nastajajočih srednjeročnih programov in zakonodaje na področju znanosti in visokega šolstva ter jezikovne politike ter predvsem z vidika vse močnejše težnje po internacionalizaciji visokega šolstva premisliti, kakšno je in želi biti v prihodnje poslanstvo naše univerze, s katerim je torej nedvomno povezan tudi položaj slovenskega jezika.

V 2. členu Statuta Univerze na Primorskem sta v poslanstvu univerze izpričana tako zavezanost nacionalnim razvojnim programom kot sledenje evropskim smernicam, s posebnim poudarkom na sredozemski regiji.

Skladno z 8. členom Zakona o visokem šolstvu (ZVŠ) 112. člen Statuta Univerze na Primorskem določa, da je učni jezik slovenski in nalaga univerzi skrb za slovenščino kot znanstveni jezik. 112.a člen pa govori o izvajanju študijskih programov v tujem jeziku.

112.b člen Statuta UP pa narekuje univerzi pripravo posebnega pravilnika, v katerem se naj natančneje opredeli način skrbi za razvoj in učenje slovenščine na univerzi ter učenje in rabo tujih jezikov (Vsebina členov v Prilogi 1).

Predlogi izboljšav položaja in rabe slovenščine na UP

Na Univerzi na Primorskem se torej držimo veljavne zakonodaje, kljub temu lahko zasledimo tudi na eni strani opažanja, da je po trenutni zakonodaji slovenščina še vedno zavirajoči element pri odpiranju univerze v mednarodni prostor, na drugi strani pa prepričanje, da se obstoječa zakonodaja ne upošteva dovolj in da je potrebna skrb za njeno uveljavljanje.

Najbrž te razlike delno izhajajo iz specifik posameznih strok; potrebno je namreč upoštevati, da so nekatere od njih (npr. humanistične in družboslovne stroke) objektivno bolj odvisne od določenega kulturnega oziroma nacionalnega konteksta, saj le-ta lahko zanje predstavlja celo primarno področje raziskovalnega interesa. Kljub temu pa prav za vsako znanost velja, da se misli v jeziku, in glede na to, da ima vsak jezik sebi lastno strukturo, je logično, da se bo to odražalo tudi v znanosti, ki nastaja v tem jeziku. Zato lahko tudi znanost v slovenskem jeziku doprinese bistveno razliko v svetovno znanstveno izmenjavo, kljub temu da se moramo ponavadi dobro potruditi, da to razliko prevedemo tudi v angleški jezik. Poleg tega pa gre seveda za to, da z ohranjanjem vseh znanosti tudi v slovenskem jeziku skrbimo za razvoj slovenskega jezika in s tem tudi za razvoj miselnih shem, povezanih z njim. Če se torej kot slovenska skupnost želimo ne le ohraniti, ampak se tudi miselno razvijati, je nujno razvijati tudi znanost v slovenskem jeziku.

Kakšne so torej praktične rešitve, ki lahko omogočijo na eni strani tak medsebojno povezan razvoj slovenskega jezika, znanosti in visokega šolstva, na drugi pa dosežejo njihovo odprtost v mednarodni prostor? V nadaljevanju navajamo nekatere predloge, povezane z izvedbo izobraževalnega procesa in znanstvenim objavljanjem, želijo slediti omenjenemu cilju:¹

a) Zaključno delo je pisano praviloma v slovenskem jeziku in visokošolski učitelji in sodelavci naj tudi tuje študente spodbujajo k pisanju zaključnega dela v slovenskem jeziku. Izjemoma – ko gre npr. za tujega študenta, mentorja ali sodelujočega učitelja in to predvsem na podiplomski stopnji – je zaključno delo lahko tudi v tujem jeziku, in sicer v angleščini kot jeziku mednarodnega sporazumevanja tudi na področju visokega šolstva in znanosti. Glede na to, da Univerza na Primorskem deluje v dvojezičnem območju, so zaključna dela – spet na izrecno željo študenta, mentorja ali sodelujočega učitelja – lahko pisana tudi v italijanskem jeziku. Predvsem pri podiplomskem študiju, kjer se morebitni tuji magistranti ali doktoranti po zaključenem magisteriju ali doktoratu želijo vrniti v svoj izvorni prostor in tam aplicirati svoja spoznanja, se odpira tudi vprašanje možnosti, da bi bile disertacije pisane še v kakšnem drugem tujem jeziku (npr. hrvaškem), in ne zgolj zgoraj v omenjenih. V primerih, ko se lahko zagotovi mentorja in komisijo, ki tuj jezik razume, bi lahko bilo možno tudi to. V vsakem od treh primerov pa je nujno zahtevati prevod dela disertacije oziroma daljšega povzetka in ključnih besed v slovenski jezik.

b) Izvedba študijskih predmetov v okviru dodiplomskih in podiplomskih študijskih programov je v slovenskem jeziku. Če se vanje vpiše manjše število tujih študentov, se zanje organizirajo konzultacije v tujih jezikih (angleškem, italijanskem, izjemoma drugih jezikih, če jih izvajalec

---

¹ Predlogi se ne navezujejo na jezikovne študijske programe, saj pri njihovi izvedbi veljajo drugačna pravila jezikovne rabe.

predmeta obvlada). Ko pa določene študijske predmete izvajajo tuji predavatelji ali je vanje vpisano večje število tujih študentov, se pri njih vzporedno predava slovensko in angleško, v primeru tujega izvajalca del predmeta izvede domači izvajalec. Pri tem lahko uporabimo izkušnje vzporednega pouka v dveh jezikih, ki jih imamo v dvojezičnem izobraževanju na obrobju slovenskega kulturnega prostora, sicer na osnovno- in srednješolski stopnji, a najbrž so lahko vsaj delno uporabne tudi na visokošolski stopnji (izobraževalni sistem v Prekmurju, dvojezično šolsko središče v Špetru Slovenovem). Prav tako si lahko pomagamo s predavanji v enem in z izvlečki ali PP predstavitev v drugem jeziku.

Predavanja izključno v tujem jeziku se izvajajo v mednarodnih programih, čeprav je tudi tam smiselno, če so vanje vključeni tudi slovenski študenti, poskrbeti, da se jim vsaj nekaj vsebin – ob uporabi katere od zgoraj omenjenih metod – ponudi tudi v slovenskem jeziku.

Smiseln je tudi predlog, do katerega so kolegi z ljubljanske univerze prišli v okviru zgoraj omenjenega dokumenta »Strategija univerze ter slovenščina kot znanstveni in učni jezik«, in sicer omenjajo možnost oblikovanja vzporednih programov v angleškem jeziku za tuje študente, ki bi bili deli akreditiranih programov in bi vsebovali izbor najprimernejših oziroma najbolj zanimivih za tujce. Seveda bi najbrž bilo potrebno izvedbo takšnih programov – vsaj na začetku – dodatno finančno podpreti.

c) Objave v tujem jeziku v priznani znanstveni periodiki ali monografskih publikacijah so zaželjene zaradi stika slovenske znanosti z mednarodnim prostorom, hkrati pa moramo visokošolski učitelji in raziskovalci vseh strok poskrbeti, da je na isto temo objavljen prispevek tudi v slovenski znanstveni, strokovni ali poljudnoznanstveni periodiki, saj s tem skrbimo za razvoj slovenske terminologije in s tem za življenje slovenskega jezika in slovenske znanosti, hkrati pa omogočimo dostop do znanstvenih spoznanj širši slovenski javnosti. Tudi v slovenskem prostoru pa imamo primere periodičnih publikacij (npr. znanstvena revija naše univerze *Annales*), ki z vključenostjo v najpomembnejše citatne baze kotirajo najvišje tudi v mednarodnem prostoru. V teh primerih lahko tudi s prispevkom v slovenščini z daljšim povzetkom v angleškem (in italijanskem ali drugem tujem) jeziku ali obratno, s prispevkom v tujem jeziku in daljšem povzetku v slovenščini, dosegamo vse zgoraj omenjene cilje slovenske znanosti. Te naj povsem podpirajo tudi univerzitetna habilitacijska merila.

č) Redni semestrski ali celoletni tečaji slovenskega jezika za tuje študente in študente na izmenjavi ter tuje (včasih morda tudi gostujoče) predavatelje so potrebni, zato da jih spodbudimo h govornemu in pisnemu sporazumevanju v slovenskem jeziku oziroma jih usposobimo, da se lahko enakovredneje vključijo v študijski proces. Pri večini tujih študentov ta interes tudi obstaja, zato je prav, da se jim ta možnost redno ponuja. V okviru Centra za slovenski jezik in kulturo UP FHŠ je tak program že zasnovan in se je tudi že izpeljal. Glede na to, da si udeleženci tečaj plačajo sami, se poraja vprašanje, ali ga ne bi bilo z vidika zgoraj omenjenih poslanstva in ciljev naše univerze smiselno dodatno finančno podpreti, tako da bi bil za tuje študente brezplačen. (Glej tudi poglavje Učenje slovenščine za tuje študente na UP.)

I. 3 Jezikovna podoba UP

Sonja Starc, Majda Šavle, Ana Beguš

Jezikovna podoba visokošolskega zavoda, še posebno univerze, se najboljše prepozna in ocenjuje po javnih objavah. Te se pojavljajo v javnih občilih in publikacijah, v skladu z novimi tehnologijami pa se uveljavljajo kot temeljne informacije tudi na spletnih straneh, v socialnih omrežjih, blogih in sporočilih SMS. Slednja pogosto zdrsijo na nizko raven jezikovnega sporočanja. Pri tem UP ni izjema. Ko listamo po vsebinah, ki nas zanimajo (predmetniki in vsebine študijskih programov, študijska gradiva, informacije in normativika, dogodki in obvestila), ugotovimo, da se celo univerzitetnim učiteljem izmuznejo površno sestavljena besedila. Zavedamo se, da vsi delamo v časovni stiski in obremenjeni s vsakovrstnimi obveznostmi, tako da je razumljivo, da se kakšna napaka prikrade ali zatipka, vendar pa gre marsikdaj za prehudo malomarnost. V tem poglavju je poleg pregleda splošna ocena vsebine tudi splošna ocena jezikovne podobe UP in kratka analiza prevodov v tuje jezike na spletnih straneh. Celovito in poglobljeno oceno jezikovne podobe UP je potrebno šele pripraviti.

I. 3.1 Pregled spletnih strani rektorata in članic UP

Že površen pregled osnovnih (domaćih) spletnih strani rektorata in devetih članic UP (FAMNIT, FHŠ, FM, PEF, PINT, ŠD, TURISTICA, VŠZI IN ZRS) kaže zelo raznoliko in neusklajeno jezikovno in grafično podobo strani. Najbolj preseneča dejstvo, da imajo le štiri članice (FHŠ, PEF, VŠZI in ZRS) prevedeno svoje ime v italijanski jezik, zgolj ena članica (VŠZI) pa se poleg v angleškem jeziku predstavlja tudi v italijanskem jeziku. Samo v slovenskem jeziku se predstavljajo tri članice – PEF, PINT in ŠD. Tudi logotip UP imajo na svoji domači strani zgolj pet članic (FHŠ, PEF, ŠD, VŠZI in ZRS).

Dostop do spletnih strani v angleškem jeziku je na domačih straneh članic označen z ikono v zgornjem desnem kotu, rektorat pa ima dostop označen z ikonami pod osnovnimi rubrikami v slovenskem jeziku. Prevodov v italijanski jezik ali angleški jezik v celoti NI, prevedene so le vsebine, ki so potencialno zanimive za tujce.

Vsebino spletnih strani, ki jih članice ponujajo v angleškem jeziku, bi lahko razdelili na pet sklopov:

- Osebna izkaznica članice
- Študijski programi
- Raziskovalna dejavnost
- Mednarodno sodelovanje
- Aktualne informacije

Nekatere članice v angleščini podajajo zgolj povzetke informacij v slovenskem jeziku, druge ponujajo iste vsebine v obeh jezikih. UP FM in UP Turistica objavljata podatke tudi v obliki elektronske brošure, poleg tega pa svoj profil predstavljata na spletnem socialnem omrežju Facebook, kjer se predstavlja tudi UP FHŠ. UP FM in UP Turistica sta tudi edini fakulteti, ki na svojih spletnih straneh objavljata seznam predmetov, ki se poučujejo v angleškem jeziku.

I. 3.2 Zvrstna in jezikovna ustreznost besedil v slovenščini

Iz vzorčnih pisnih gradiv UP je razbrati nagnjenost k tvorjenju (pre)obsežnih besedil z rabo opisnega izražanja in parafraziranja. Po nepotrebnem se izpostavljajo za sporočilo nepomembne informacije, namesto nadomeščanja z zaimki, sopomenkami ali nadpomenkami se besede ali (daljše) besedne zveze ponavljajo. Predolga besedila bralca prej odvrnejo kot pritegnejo, še posebej, če so preobložena z nepotrebnim ponavljanjem. Za spletna besedila pričakujemo, da so kratka, natančna in zgoščena, enako velja za strategije, druge temeljne dokumente, pravne akte, zapisnike. Zgoraj omenjena izbira jezikovnih sredstev ni primerna za objektivno navajanje informacij, lahko pa ustvarja razgibanost in dramatičnost v pripovedi. Če bi v obravnavanih besedilih izbrali in/ali povezali kakšne besede, besedne zveze drugače, bi ta lahko postala manj toga, bolj komunikativna.

Večina besedil je slovnično in pravopisno korektnih, ponekod pa se pojavljajo tudi skladijske napake, ki so morda posledica tehnike zapisovanja z "izreži – prilepi" (npr.: " ki je potekal dva dni - 20. in 21. junij 2011."), nedosledna, tudi napačna raba ločil pri zapisovanju besedila v alinejah, napačna raba vejic, vezaja in velike začetnice. Priporočljivo je upoštevati Slovenski pravopis in zapisati menedžment, ne management. Komu se zapiše tudi pomensko manj ustrezen ali neustrezen izraz ("25 mednarodnih študentov in 7 mednarodnih profesorjev" – Kdo so mednarodni študentje/profesorji?) Za slovenščino bi bolje skrbeli, če bi se izogibali pretirani rabi nepotrebnih tujk, kjer je na voljo enakovredni slovenski izraz (npr.: implementaciji Bolonjskega procesa = izvajanju bolonjskega procesa, diseminacija = razširjanje), če ne bi zapisovali besednih in skladijskih kalkov (dobesednih prevodov, npr.: Erasmus dogodkih, Fulbright programa). Ti kalki iz angleščine zvenijo v slovenščini prav tako, kot če bi rekli "Ciril Kosmač osnovna šola".

Slovenščina je na UP uradni in učni jezik, zato morajo biti vsa besedila v slovenskem knjižnem jeziku, med obvestili maja in septembra 2011 pa se najde tudi samo angleško (International Conference on (RE)INTEGRATION AND DEVELOPMENT ISSUES IN MULTICULTURAL AND BORDER REGIONS - September 22 – 24.9. 2011). Takih nerodnosti si UP ne sme dovoliti.

Jezikovne in slogovne napake in nerodnosti se zapišejo tudi zaradi hitenja, zato bi bilo priporočljivo, da si avtor vzame več časa za razmislek ter tvorbo in lekturo besedila in da ima v pisarni jezikovne priročnike. Elektronski jezikovni priročniki bi morali biti nameščeni na vseh računalnikih in/ali mrežah UP.

Obraz UP sooblikujejo tudi študentska e-pisma profesorjem. Pri večini umanjka osnovne komunikacijske zmožnosti v formalnem položaju. Vsak učitelj bi moral poskrbeti, da na

predavanjih pri svojem predmetu komunicira knjižno, da je študentom zgled. Zavedati se mora, da študente vpeljuje v strokovni in znanstveni jezik, ta pa nikakor ni pogovorni jezik ali narečje, temveč knjižni.

Za utrjevanje kakovostnega pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega dela je potrebno, da UP sprejme načelno stališče o skrbi za slovenščino kot uradni, učni in znanstveni jezik. S tem zaveže vse svoje delavce, da bodo jezik ustrezno uporabljali, pedagoške pa tudi za načrtno razvijanje znanstvenega jezika svoje stroke.

I. 3.3 Ustreznost prevodov v slovenščino in tuje jezike

Na UP (rektorat, članice, univerzitetna založba) se prevaja količinsko veliko, vendar se zdi, da posamezne tovrstne dejavnosti med članicami niso povezane ali koordinirane, večkrat se prevajajo podobne vsebine, prav tako ni zgrajenih ustreznih terminoloških baz, ki bi zagotovile večjo terminološko ustreznost in doslednost ter posledično večjo kakovost prevoda.

Poznavanje specifik prejavalskega dela in z njim povezanih strokovnih standardov je v okviru rektorata in članic Univerze manj zadovoljivo, kar niža kakovost opravljenega dela. Prevajalci z UP običajno sodelujejo pogodbeno (prek avtorske pogodbe), ta oblika pa ne z vidika kakovosti ne s stroškovnega vidika ni optimalna, z novo zakonodajo za sicer zaposlene na UP pa tudi dodatno otežena. Na Univerzi in v okviru članic še ni bila opravljena sistematična analiza opravljenih prevodov glede na področje, prav tako ni baze prevajalcev, iz katere bi bile razvidne njihove siceršnje reference in prevajalske izkušnje. Tudi sicer poklic prevajalca v okviru sistematizacije delovnih mest na UP ni prisoten, s prevajalskim delom pa so pogosto obremenjeni pedagoški delavci, ki tovrstnih izkušenj nimajo in ki za opravljeno delo niso plačani.

Četudi gre večkrat za prevajanje vsebinsko sorodnih besedil, je sodelovanje med prevajalci, med prevajalci in lektorji ter prevajalci in naročniki nezadovoljivo. Večja stopnja sodelovanja in izmenjave dobrih praks bi pripomogli tudi k višji kakovosti prevodov.

V okviru prizadevanj za višjo kakovostno raven prevodov je potrebno analizirati tudi obstoječa besedila v tujem jeziku na spletnih straneh; v tem okviru pa tudi opraviti analizo prevodov in oblikovati splošno oceno njihove ustreznosti. Pri tem ne smemo pozabiti, da so prevodi (tudi spletnih strani) avtorska dela, zato jih ne smemo uporabljati brez pristanka avtorjev oz. naročnikov prevodov.

I.4 Skrb za slovenski jezik na UP

Vesna Mikolič

V okviru tega vsebinskega sklopa je glavni premislek posvečen razvoju sporazumevalne zmožnosti v slovenskem jeziku, v tem okviru pa predvsem vprašanju, kako doseči, da razvoj pismenosti ne bi šel tudi v slovenskem prostoru vedno bolj v smer družbenega razdvajanja na družbeno elito, ki bo pismena v polnem pomenu besede in bo obvladovala tudi najvišje jezikovne zvrsti in najzahtevnejše govorne položaje, ter na množico polpismenih, ki bo zmožna razumevanja in tvorjenja predvsem govornih besedil in njim sorodnih besedil v novih medijih.

Gre seveda za opažanja, da je pismenost današnje generacije študentov bistveno drugačna, kot je bila pri preteklih generacijah. Tu se na eni strani pojavlja vprašanje, kako upoštevati in ovrednotiti številne načine komunikacije, ki jih omogočajo novi mediji, predvsem spletno omrežje, in v katerih so prav mladi najbolj učinkoviti, na drugi pa, kako pri mladih razviti takšno sporazumevalno zmožnost v slovenščini, ki ne bo omejena zgolj na te medije in torej na diskurz, ki se v veliki meri zgleduje po govornem jeziku.

Prav tako se odpira vprašanje jezikovne sporazumevalne zmožnosti in jezikovne rabe visokošolskih učiteljev različnih strok. S svojim zgledom in motiviranjem študentov za poglobljen študij/branje in ustrezno rabo knjižnega jezika lahko bistveno pripomorejo k razvoju lastne in študentove sporazumevalne zmožnosti v tej najvišji socialni jezikovni zvrsti.

S tem pa tudi zagotavljajo, da bo slovenski jezik še naprej razvijal svojo široko socialno zvrstnost in raznolikost, podobno kot prizadevanja za znanost v slovenskem jeziku pomenijo zagotovilo, da bo slovenščina ostala tudi funkcijsko oziroma področno polno razvit jezik.

V okviru študijskega programa Slovenistika na UP FHŠ se izvaja predmet Jezik znanstvenih besedil, ki ima namen usposobiti študente za ustrezno pisanje strokovnih in znanstvenih besedil in torej razvijati njihovo pismenost. Kot izbirni predmet se ta predmet ponuja tudi drugim študentom na tej in drugih članicah univerze, vendar bi morali študente še bolj spodbuditi k izbiri tega predmeta. S podobnim namenom se kot izbirni predmet za sloveniste in nesloveniste izvaja v okviru Slovenistike tudi predmet Lektoriranje, prihodnje študijsko leto pa se bo začel izvajati tudi predmet Slovenski pravopis, ki bo ponujen neslovenistom kot izbirni predmet. Tudi za ta dva predmeta velja, da je smiselno spodbuditi študente vseh programov k izbiri teh predmetov, čeprav sta seveda namenjena prvenstveno slovenistom in se tudi od drugih študentov pričakuje interes za poglobljanje v normo slovenskega knjižnega jezika.

Za vse, ki se ne odločijo za izbiro akreditiranih slovenističnih predmetov, čutijo pa primanjkljaje pri obvladovanju slovenskega knjižnega jezika, pa predlagamo tudi redno izvedbo dodatnih jezikovnih usposabljanj. Ta usposabljanja se lahko izvajajo tako za študente različnih študijskih programov kot tudi za učitelje, raziskovalce in strokovne službe Univerze na Primorskem. V okviru Centra za slovenski jezik in kulturo UP FHŠ je tak program že zasnovan in se je v

preteklosti tudi že izpeljal, zato bi ob ustrezni finančni podpori take tečaje lahko izvajal tudi v prihodnje.

V okviru istega centra bi lahko delovala tudi jezikovna svetovalna služba, ki bi lahko skrbela za lektoriranje različnih besedil na univerzi in svetovanje tvorcem besedil.

In nenazadnje naj bi skrb vsem akterjem v visokošolskih procesih Univerze na Primorskem predstavljala jezikovna kultura tako pri izvedbi študijskega procesa kot pri vseh oblikah notranje in zunanje komunikacije na univerzi. To pa lahko dosegamo zgolj s stalnim ozaveščanjem o pomenu ustrezne komunikacije za katerokoli družbeno interakcijo in dobre medčloveške odnose.

I.5 Dvojezičnost, jezikovna raznolikost in medkulturnost

Lucija Čok

Vizija evropskih univerz je vizija evropskih civilizacijskih politik. Osemsto petdeset let stare inštitucije so bile in bodo stebri Evropske civilizacije (Barroso, 2007²). Bile so in ostale bodo skupnosti kulturnega in znanstvenega potenciala, ki s svojim izobraževalnim in raziskovalnim delom oblikujejo rodove mladih v prostoru, kjer delujejo. Njihovo temeljno poslanstvo je varovanje in posredovanje načel humanizma, občečloveških vrednot ter vzgajanje mladih za spoštovanje razlik med narodi in kulturami. Učinki njihovega delovanja so posredni, kar pomeni, da se prepoznavajo v uspešnosti posameznika in skupin, ki bodo s svojim znanjem in sposobnostmi postopoma spreminjale svet okoli sebe, in neposredni, kar pomeni, da se iz njihove srede v okolje prelivajo iz dneva v dan informacije, podatki, izsledki in produkti procesa izobraževanja in raziskovanja. Če bi teh učinkov ne bilo mogoče zaznati in meriti, če bi nenehnemu učinkovanju med novimi in starimi znanji, sposobnostmi in vrednotami ne dali časa, da se preverjajo in utrjujejo, bi ne mogli ohraniti poslanstva, ki ga univerze uresničujejo že stoletja. Študijski proces umešča posameznika v družbene, zgodovinske, politične in kulturne spremembe sodobnega sveta. Medkulturna vzgoja s svojimi učinkovanjem oblikuje svet dialoga in solidarnosti.

Evropa je sestavljena predvsem iz mnogih podobnosti, ki so pomembne, ker ohranjajo identitete mnogih tradicij in kultur, narodov in jezikov v različnih okoljih. Izobraževanje nam skozi vsebine in obliko delovanja predaja ključna orodja, s katerimi vsak posameznik išče svoje mesto v svetu, prepozna okolje in motiv lastnega poslanstva ter način, kako ga bo uresničil. Poznavanje in razumevanje kulturnih navad drugih družbenih in narodnostnih okolij je predpogoj za zavedanje lastne identitete in oblikovanje primerjav, ki omogočajo nastajanje vrednot. Univerza, ki je umeščena v okolje jezikovnega in kulturnega stikanja, je laboratorij, kjer se lahko oblikujejo metakognicije in zavedanja o ustvarjalnem sobivanju in prepletanju različnosti

Univerza na Primorskem je univerza nacionalnega pomena, kar pomeni, da njeno delovanje in izvajanje jezikovne in kulturne politike sledita zakonodaji, ki ureja to področje v slovenskem prostoru. Vendar je obenem tudi javni zavod, ki deluje na narodnostno mešanem okolju, torej okolju jezikovnega in kulturnega stikanja. Čeprav Univerza na Primorskem ni strukturirana kot dvojezična univerza, je javno obveščanje in poslovanje delno podvrženo spoštovanju regulative lokalnih skupnosti narodnostno mešanega območja. Ustava republike Slovenije (11. člen) in člani Statuta Mestne občine Koper (7. člen) določata rabo slovenščine kot državnega jezika in italijanščine kot jezika narodne skupnosti v javnostih.

---

² Barroso, M: Zaključni govor na 4. Konvenciji EUA (European University Association), Lizbona, 29-31.03.2007.

Odlok o javnem izvajanju dvojezičnosti na narodnostno mešanem območju (11.06.1998, sprejet v skladu s 7. členom Statuta MOK, Uradne objave, št. 9/95 in 37/97) ureja dvojezičnost v objavah, napisih in javnem nastopanju, oziroma prireditvah. Ta v svojem 8. členu med drugim pravi:

»Uporaba obeh jezikov (slovenščine in italijanščine, op. urednice) pomeni obvezno uporabo obeh jezikov v uvodnem pozdravu oziroma pozdravnem nagovoru, vsebinsko enakovredno vzporedno uporabo obeh jezikov pri napovedovanjih posameznih sestavin prireditve, poleg tega pa mora biti v primeru več vsebinskih nagovorov vsaj eden v jeziku, ki ni večinsko uporabljen, oziroma v primeru, da je vsebinski nagovor en sam, mora biti vsaj del tega preveden v jezik ali neposredno podan v jeziku, ki v tem nagovoru ni večinsko uporabljen.«

Tudi sicer je UP že v ustanovitvene dokumente kot cilj postavila spoštovanje narodnostne in kulturne raznolikosti, spodbujanje večjezičnosti in medkulturnosti ter ohranitev dvojezičnosti v okolju, kar pričajo raziskave Inštituta za jezikoslovne študije na UP ZRS (v Prilogi 3) ter študijski program italijanistike 1. in 2. stopnje na UP FHŠ.

V srednji in vzhodni Evropi so politične spremembe vplivale na položaj posameznih etnij in posredno na vsebino njihovega družbenega in kulturnega delovanja. Po eni strani manjšine pridobivajo še pomembnejšo vlogo pri povezovanju obmejnih stvarnosti (številni projekti Interreg med Slovenijo in Italijo, v katerih sodeluje UP), po drugi strani pa obstaja nevarnost, da se bo formalni in neformalni status manjšinskih jezikov in s tem manjšin nižal na račun *lingve franke*, tj. v glavnem angleščine. UP razvija tako v prostoru Slovenske Istre kot na Goriškem in Tržaškem obe dimenziji: ponuja študijske programe, ki utrjujejo statuse manjšin (programi UP FHŠ in UP PEF), svoje učitelje pa tudi spodbuja k izvajanju vsebin študijskih programov v tujem jeziku (v angleščini in drugih jezikih EU). Na ta način skrbi za ohranitev in razvoj italijanskega jezika in kulture v slovenskem obmejnem prostoru ter slovenskega jezika in kulture v zamejskem prostoru Furlanije - Julijske krajine. Dodatek k diplomu o študiju na Univerzi na Primorskem lahko študent prejme glede na potrebe obmejnega prostora v angleščini ali italijanščini ob originalu v slovenskem jeziku.

Raziskovanje okolij, kjer se srečujejo in prepletajo jeziki in kulture, se je izvajalo že pred ustanovitvijo univerze. Stični prostori se na znanstvenoraziskovalnem središču univerze (UP ZRS) preučujejo na področjih geografije in politične geografije, jezikoslovja, zgodovine, sociologije in drugih znanstvenih ved že vse od leta 1990, ko je izšla prva številka revije *Annales*. Več projektov s to vsebino (glej Prilogo 2) in več znanstvenih konferenc v skupni organizaciji UP FHŠ in UP ZRS je utrdilo referenčnost UP kot odprte v sobivanje jezikov in kultur usmerjene univerze. Raziskave, opravljene v zadnjih petih letih, so natančneje predstavljene v monografiji *Razprave o medkulturnosti* (Sedmak in Ženko, 2010)³. Univerzitetni študijski program 1. stopnje Medkulturno jezikovno posredovanje že drugo leto študente usposablja za poklic medkulturnega mediatorja. Več študijskih programov treh stopenj na UP

³ Sedmak, M., & Ženko, E. (Eds.) (2010). *Razprave o medkulturnosti*. Koper: Založba Annales.

FHŠ, UP PEF in UP Turistica v svoje kurikule vključuje študijske vsebine mediacije jezikov in kultur ter medkultunega ozaveščanja.

Nekateri učitelji UP so prejeli najvišja odlikovanja za izobraževalno, raziskovalno in umetniško delo na področju promocije medkulturnosti in jezikovne raznolikosti, kot so: Vitez akademskih palm Republike Francije (Drago Rotar, Lucija Čok, Jacek Krištof Kozak), Vitez legije časti Republike Francije (Lucija Čok, Boris Pahor, častni doktor UP) ter Vitez Republike Italije (Lucija Čok, Sonja Starc).

Poslanstva odpiranja v svet in ciljev za doseganje večjezičnosti in medkulturnosti pa ne udejanja zunanje komuniciranje z javnostmi. O podobi spletnih strani v angleškem jeziku in italijanskem jeziku kot drugemu jeziku okolja, v katerem UP deluje, je bilo povedano že veliko: povedano naj povzamemo z ugotovitvijo, da rektorat in članice UP velikokrat nimajo italijanske različice besedil, z izjemo UP VŠZI, ki pa je potrebna skrbne lekture.

Vabila in informacije javnostim so v glavnem v slovenskem jeziku, tu pa tam tudi v angleškem, redko v italijanskem. Razen UP ZRS, ki svoja vabila dosledno predstavi v treh jezikih (med njimi je italijanščina na drugem mestu), večinoma pa to prakso izvajata tudi rektorat in UP FHŠ, pa ostale članice ne vključujejo italijanske mutacije v svoja obvestila in ne uporabljajo obeh jezikov v javnih nagovorih in sporočilih. S tem ni izkazana volja in ni povsem uresničeno poslanstvo, ki si ga je UP zastavila ob svoji ustanovitvi.

I.6 Jezikovno izobraževanje in raziskovanje jezikoslovja na UP

Lucija Čok

I. 6.1 Jeziki v študijskih programih UP

Univerza na Primorskem si je v svoje poslanstvo zapisala odprtost delovanja, inovativnost izobraževanja in odličnost raziskovanja. Svoj odnos do jezikov in kultur izkazuje v spoštovanju temeljnih ciljev jezikovnih politik na nacionalni in evropski ravni, ki opredeljujejo posamezne jezikovne, kulturne in družbene pogoje za sožitje med narodi in kulturami kontaktnih okolij in skupne evropske sožitvene politike nasploh. Pri tem je še posebej pomemben dokument A New Framework Strategy for Multilingualism (2005)⁴, ki v 2. poglavju napoveduje možnosti, ki jih imajo univerze pri tem poslanstvu:

»Visokošolske institucije bi lahko igrale pomembnejšo vlogo pri spodbujanju večjezičnosti med študenti in zaposlenimi kot tudi v širši lokalni skupnosti. Zavedati se je potrebno, da ima lahko trend učenja v angleškem jeziku v državah, kjer ta jezik ni prvi oziroma uradni jezik, nepredvidljive posledice za vitalnost uradnih jezikov teh držav. V zadnjih letih so številne univerze ustanovile katedre za področja študija, povezana z večjezičnostjo in medkulturnostjo v evropski družbi. Sedanjo podporo Evropske komisije za raziskovanje jezikovne raznolikosti bi lahko dopolnili z mrežami tovrstnih kateder, podobno kot v primerih pobude Jean Monnet« (II.1.3. Ključna področja delovanja v izobraževalnih sistemih in praksah 2005: 11).

Članice UP te cilje zasledujejo na več načinov. Poleg angleščine kot *lingve franke* in italijanščine kot drugega jezika v svoje študijske programe uvajajo tudi druge jezike, bodisi kot obvezne ali izbirne študijske vsebine, s čimer pripomorejo k uveljavljanju jezikovne raznolikosti. Na UP deluje tudi univerzitetna Katedra za večjezičnost in medkulturnost. Univerza je že v letu 2005 ustanovila tudi univerzitetni Center za jezike in medkulturno komunikacijo. Ta je nastal kot dosežek aplikativnega raziskovanja UP ZRS v projektu LABICUM (Jezik kot most k medkulturnemu razumevanju in sporazumevanju, L6-6085, 2005-2007). Na članicah UP so delovale fakultetne katedre za jezike, ki pa ne delujejo ali so zamrle.

Jezikoslovje kot študij znanstvene discipline se izvaja le na UP FHŠ, in sicer v študijskih programih 1., 2., in 3. stopnje Slovenistika ter študijskih programih 1. in 2. stopnje Italijanistika. Študijski program 1. stopnje Medkulturno jezikovno posredovanje ne daje naziva s področja znanstvenega jezikoslovja, pač pa razvija zmožnosti in spretnosti posredovanja jezikov in kultur, z dvema smerema: angleščina – francoščina in angleščina – italijanščina; diplomantu se podeli strokovni naslov mediator/-ica jezikov in kultur.

---

⁴ A New Framework Strategy for Multilingualism. Commission of the European communities, Brussels, 22.11.2005 COM(2005)

Koprska slovenistika daje splošno slovenistično izobrazbo in poglobljen vpogled v razvoj ter stanje slovenskega jezika in književnosti, tako z nacionalne perspektive kot tudi ob soočanju slovenskega jezika in književnosti s slovanskimi, romanskimi in germanskimi jezikovnimi in literarnimi pojavi. Diplomant tega študijskega programa opravlja intelektualne storitvene dejavnosti, kot so lektoriranje in prevajanje, pisanje besedil in književne kritike, delo novinarja ali sodelavca v časopisnih in radijskih redakcijah, poučevanje v izobraževalnih in/ali mladinskih ustanovah, delo državnega uslužbenca za vprašanja jezikovne in kulturne politike in načrtovanja, delo v založništvu, oglaševalskih agencijah, kulturnih ustanovah (gledališča, knjižnice ...), delo v turizmu in drugih gospodarskih panogah, predvsem za področja jezika, književnosti, umetnosti in kulture, v raziskovanju, šolstvu itd.

Študijski program Italijanistike v svoji zasnovi izhaja iz najsodobnejših spoznanj s področja učenja drugih in tujih jezikov. Študent pridobi ustrezno jezikovno in sporazumevalno zmožnost v italijanskem jeziku, vedenja o kulturni dediščini in civilizacijskih vrednotah ter se usposobi za tujejezično komuniciranje ob poznavanju družbeno oziroma s kulturo določenih pravil o verbalnem in neverbalnem obnašanju. Med študijem študent spoznava tudi sporazumevalna pravila dvojezičnega oziroma večjezičnega komuniciranja na stičnih jezikovnih območjih ter se izuri v rabi raziskovalnih metodologij za reševanje problemov. Diplomant programa Italijanistike se lahko zaposli v slovenskih in mednarodnih ustanovah na področju socialnih del (v diplomaciji, vladnih in nevladnih organizacijah in ustanovah), pri posvetovanju (zdravstvo, socialno varstvo, izobraževanje, kultura), kot novinar ali urednik v založništvu in v dejavnostih medijev, kot strokovni sodelavec v potovalnih in kulturnih agencijah, kot strokovni sodelavec v institucijah italijanske narodne skupnosti v Slovenski Istri (v občinskih Skupnostih Italijanov, društvih, kulturnem centru in drugih organizacijah italijanske narodne skupnosti).

Študijski program Medkulturno jezikovno posredovanje je zasnovan na najsodobnejših spoznanjih s področja komuniciranja in kulturne zasnove medčloveških odnosov (kulturna psihologija), učenja drugih in tujih jezikov, sociologije, družbenih politik, stikov z javnostmi in upravljanja z informacijami. Skozi študij študent pridobi znanje iz angleščine na ravni C1 po Skupnem evropskem okviru za jezike in B1 ali B2 v drugem tujem jeziku (francoščina ali italijanščina), v dveh jezikih (tretji tuji jezik), izbira iz nabora šestih jezikov in pridobi dovolj znanja za razbiranje tujejezične vsebine in osnovno sporočanje ter osnovo za nadaljnje jezikovno učenje. Področja dela diplomanta so v diplomaciji, vladnih in nevladnih organizacijah in ustanovah doma in v tujini, s posebnim poudarkom na sodelovanju v strukturah EU, pri planiranju družbenih politik in strategij (v področnem, lokalnem in nacionalnem kontekstu), pri organizaciji promocije, stikov s tujino (v gospodarstvu, družbenih in mednarodnih dejavnostih), pri upravljanju kulturnih ustanov (muzeji, galerije, agencije), pri raziskovanju družbenih pojavov (medčloveških odnosov, stanj in dinamik interakcije), pri svetovanju (socialno varstvo, kultura, turizem), v informacijsko-dokumentacijski dejavnosti.

Nekoliko podoben program 1. stopnje Mediacija v turizmu, z večjim številom tujih jezikov, ki so zastopani z nizkim številom ur ter s temeljnim poudarkom na turizmu se izvaja na UP Turistica.

V prilogi tega elaborata povzemamo pregled jezikovnega pouka jezikov kot obveznih ali izbirnih predmetov v posameznem študijskem programu na članicah UP (Priloga 2).

Analiza podatkov

Pregled učenja/poučevanja tujih jezikov na UP nam razpira raznolikost pristopov in razmerij do večjezičnosti.

- Jezikovna raznolikost je povsem udejanjena na UP FHŠ, kar je za humanistične vede pričakovano. Posebej lahko izpostavimo razpon poučevanja jezikov jezikovnih družin (od slavistike do klasičnih jezikov in sinologije). Italijanistika in slovenistika kot študija jezikoslovja v prostoru romansko-slovanskega stika kažeta na dosledno uresničevanje poslanstva univerze v neposrednem okolju. Lektorati slovanskih jezikov in poučevanje ter preverjanje slovenščine za potrebe dela so dodana vrednost univerze. Prav tako Center za slovenski jezik UP FHŠ v okviru študentske mobilnosti študentom na izmenjavi Erasmus ponuja tečaj slovenskega jezika kot nacionalnega jezika.

Na UP FM se v prvem in drugem letniku dodiplomskega študija poučuje en obvezni tuji jezik stroke (angleški, italijanski ali nemški), v tretjem letniku pa študentje izbirajo med dodatnim tujim jezikom stroke (angleškim, italijanskim ali nemškim) na ravni A2 ali C1. Na podiplomskih programih Management ter Ekonomija in finance se izvajajo predavanja angleškega jezika stroke.

UP FAMNIT s ponudbo le enega jezika (angleščine) potrjuje usmerjenost naravoslovja v prepričanje, da je angleščina temeljni jezik komunikacije in v znanosti najbolj razširjen. To pa utrjuje jezikovno hegemonijo enega jezika, ki je izpraznjen svoje temeljne kulture. Na tej fakulteti je potrebno posebej izpostaviti poučevanje matematičnih in bioloških vsebin v angleškem jeziku (CLIL), kar je redkost na slovenskih univerzah.

Tudi sicer lahko tuji študenti (v okviru pobud Erasmus, CEEPUS) le redko poslušajo predmetne vsebine v tujem jeziku; le na VŠZI sta na voljo dva predmeta Zdravstvene nege v angleškem jeziku. Po eni strani univerzam Zakon o visokem šolstvu zapoveduje izvajanje predmetnih vsebin najprej v nacionalnem jeziku, le vzporedno tudi v tujem jeziku. Po drugi strani podajanje vsebin v tujem jeziku zahteva visoko raven jezikovnih sposobnosti in spretnosti, da se to lahko uresniči.

UP PEF je usmerjena v jezik stroke na višji ravni (italijanščina ali angleščina), vendar lahko študentje in študentke kot zunanji izbirni jezik izberejo tudi druge jezike. Posebnost fakultete je modul za zgodnje poučevanje italijanskega jezika, ki študente usposablja za učitelje in učiteljice razrednega pouka za poučevanje na razredni stopnji osnovne šole v skladu z Zakonom o osnovni šoli (38. člen). Kdor opravi modul Zgodnje poučevanje italijanskega jezika, prejme javno veljavno listino o usposobljenosti.

Na UP Turistici se izvaja poučevanje treh tujih jezikov (angleščine, italijanščine in nemščine), ki pa je izredno razvejano glede na raven, obseg in vrsto predmeta.

Na UP VŠZI se izvaja poučevanje le enega tujega jezika (angleščina kot jezik stroke), in sicer v zelo okrnjenem obsegu.

Splošne pripombe:

Minimalni evropski standardi znanj posameznih ravni (obseg in globina posameznih spretnosti in zmožnosti za posamezno raven), ki jih predlaga SEJO⁵, pri pouku jezikov na UP niso vedno upoštevani. Večinoma je obseg jezikovnih vsebin na letnik nižji od 90 ur, kar je priporočljiv obseg kontaktnih ur za raven posameznega jezika. Kontaktne ure seveda niso edina oblika učenja jezika. Center za jezike (CJUP, <http://www2.cjmk.upr.si/>) je ustrezno opremljen in sledi multimedijски komunikacijski metodi, kjer študent ob učitelju in urah samostojnega učenja s tutorjem in v posebej opremljeni učilnici oblikuje svoj lastni kurikulum v obsegu, ki je potreben za doseganje izbrane ravni. Prednosti teh centrov so prepoznale skoraj vse evropske univerze, le na UP se centra ni razvijalo in se ga ni vključevalo v izobraževanje v vseh možnostih, ki jih lahko ponuja.

Poimenovanja predmetov glede na jezikovno raven bi bilo nujno uskladiti z uveljavljenim poimenovanjem po Skupnem evropskem okviru za jezike SEJO, saj je iz naslova predmeta, ki na članicah napoveduje jezik, nemogoče razbrati, kakšno primerljivo raven bo študent ali študentka opravil. Nujno je razlikovati med jezikom kot jezikovnim standardom na ravni SEJO (kot na primer: Angleščina ali Moderni angleški jezik od A1 do C2) in kot jezikom stroke (kot na primer: Angleščina v turizmu, Angleščina v humanistiki, itd. od A1 do C2). Opredelitve, kot so »začetna«, »nadaljevalna«, »I.« ali »II.« in vse ostale stopnje ne povedo ničesar o kompetencah in spretnostih, ki so natančno opisane po SEJO:

Uporabnik osnovne ravni jezika [Basic user] (A1 in A2)

Samostojni uporabnik jezika [Independent user] (B1 in B2)

Izkušeni uporabnik [Proficient user] (C1 in C2)

Natančneje:

A1: vstopna raven [Breakthrough level]

A2: vmesna raven [Waystage level]

B1: raven sporazumevalnega praga [Threshold level]; na maturi osnovna raven

B2 višja raven [Vantage level]; na maturi višja raven

C1: raven učinkovitosti [Effectiveness level]

C2: raven mojstrstva [Mastery level]

---

⁵ SEJO (Skupni evropski okvir za jezike) ali CEFR (Common European Framework of References for Languages).

http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/Jeziki/Publikacija_SEJO_komplet.pdf

Posebno skrb je potrebno posvetiti študentom s posebnimi potrebami. Pri jeziku stroke je to zelo aktualno vprašanje, saj je za te študente potrebno pripraviti individualiziran program. To vprašanje rešujejo tudi na mednarodni ravni (Multilingual Competences for Professional and Social Success in Europe, Varšava, 2011). Učenje jezikov učencem s posebnimi potrebami pomaga pri njihovi rehabilitaciji in ima tako pozitiven vpliv na njihov intelektualni razvoj.

Tudi UP ima Pravilnik o študentih s posebnimi potrebami, vprašanje pa je obravnavano tudi v okviru tutorskega sistema. V UN tujega jezika je potrebno dodati smernice o delu s temi študenti in specifične oblike ter obseg preverjanja in vrednotenja.

I. 6.2 Raziskovanje jezikoslovja (raziskovalni projekti in programi)

UP v svojih dokumentih (glej npr. Strateški načrt 2008 – 2012) posebej ne opredeljuje jezikovne politike in ne načrtuje dejavnosti na tem področju (spoštovanje jezikovne norme z lektoriranjem javnih informacij, skrb za jezik na spletnih straneh in javnih obvestilih, večjezičnost informiranja, spoštovanje občinskih aktov o dvojezičnosti idr.). To skrb prepušča članicam UP. Senat UP je sicer 10. 10. 2007 sprejel sklep o ustanovitvi Katere za večjezičnost in medkulturnost in ji med dejavnosti zapisal:

- spremljanje učenja in poučevanja jezikov in medkulturne komunikacije v okviru študijskih programov UP,
- spremljanje temeljnega in aplikativnega raziskovanja visokošolskih učiteljev in sodelavcev, znanstvenih delavcev in sodelavcev članic UP na področju jezikoslovja in jezikoslovju stičnih znanosti,
- evidentiranje dosežkov znanstvenih konferenc in dejavnosti članic UP na področjih, ki bodo z dejavnostmi katedre obogatena in bolje koordinirana.

Katedra doslej ni bila posebno dejavna, vendar se je pomanjkanje jezikovne politike na UP pokazalo kot velika pomanjkljivost pri uveljavljanju odličnosti, ugledu in prestižu njenega delovanja. Zato je na osnovi sklepa senata UP rektor univerze, prof. dr. Rado Bohinc dne 24.03.2011 (sklep št. 1141- 0/2011) imenoval delovno skupino za pripravo dokumenta »Prerez jezikovne politike Univerze na Primorskem«.

Raziskovanje jezikoslovja s področij temeljnega in uporabnega jezikoslovja, medkulturne komunikacije, didaktike jezikov (J1, J2), mladinske književnosti, jezikovne didaktike, družbenega jezikoslovja, psiholingvistike, etnolingvistike ter prevodoslovja se izvaja v glavnem na Inštitutu za jezikoslovne študije UP ZRS. Raziskovanju na nekaterih področjih se posvečajo tudi ostale članice, ki povezujejo posamezne znanstvene discipline z jezikoslovjem.

UP ZRS predstavlja referenčni okvir za raziskovanje jezikoslovja. Od ustanovitve do danes je izvedel več temeljnih, aplikativnih in ciljnih raziskovalnih projektov s področja jezikoslovja in jezikoslovju stičnih ved. Zaradi lažje primerljivosti dosežkov je v Prilogi 3 predstavljena

raziskovalna dejavnost UP ZRS Inštituta za jezikoslovne študije od ustanovitve UP, to je od leta 2003 do danes.

Fakulteta za humanistične študije je leta 2008 ustanovila Inštitut za medkulturne študije. Od tedaj do danes je izvedla več evropskih projektov s področja jezikovnih politik na visokošolski ravni ter s področja medkulturnosti in književnosti. Organizirala je tudi več konferenc s področja glotodidaktike in medkulturnosti. Pregled raziskovanja UP FHŠ/UP ZRS s področja jezikoslovja je v Prilogi 2.

Na UP PEF in na UP Turistici se posebej ukvarjajo s specifiko jezikoslovnih in didaktičnih vsebin, ki je tesno povezana s temeljnimi področji njihovega študija. Tako na UP PEF nastaja novo znanje (publikacije, znanstveni sestanki) na področju zgodnjega poučevanja tujih jezikov. Na UP Turistici nastaja znanstvena kot strokovna podlaga za katedro za strokovne jezike, ki bi lahko združevala vse učitelje strokovnih jezikov različnih področij na medfakultetni ravni. V zadnjih dveh letih je ta članica UP organizirala več delavnic za učitelje ter objavila več učbenikov za pouk angleškega jezika.

V okviru Katedre za tuje poslovne jezike, ki deluje na Fakulteti za management, je bilo izdanih veliko učbenikov in materialov za poučevanje jezikov (angleški, italijanski in nemški jezik) ter 2 znanstveni monografiji (tretja je tik pred izidom). Člani katedre uspešno delujejo na raziskovalnem področju, saj so objavili kar lepo število izvirnih znanstvenih člankov, kar je razvidno iz njihovih bibliografij in podatkov v prilogi tega dokumenta.

I.7 Slovenščina kot predmetna vsebina v študijskih programih

Vida Medved Udovič

Na UP je slovenščina v programih Slovenistika na Up FHŠ in Razredni pouk ter Predšolska vzgoja na UP PEF zastopana kot sestavni del obveznega programa, diplomanti navedenih programov pa bodo poučevali slovenščino oz. razvijali jezikovno zmožnost v predšolskem obdobju. V pričujočem pregledu je prikazana le slovenščina kot predmetna vsebina tistih programov, ki ne izobražujejo bodočega profesorja slovenščine od osnovne šole do konca srednje šole ali vzgojitelja predšolskih otrok, pač pa v drugih neslovenističnih programih (Priloga 2).

Predmetne vsebine teh programov so usmerjene predvsem v študentovo spoznavanje družbenega položaja jezika in jezikovne organizacije pouka.

Študent poglobi znanje o družbeni organizaciji jezikovne rabe v evropskem večjezičnem okolju in oblikuje lasten odnos do posameznega jezika in večjezičnosti. Zato je potrebno kritično ovrednotiti rabo jezikovnih in nejezikovnih sredstev v različnih besedilih. Poglobi razumevanje osnovnih konceptov s področja pismenosti, ki študentu/-ki omogočajo prepoznavanje posameznih faz v tem razvoju in značilnosti prehodov na kvalitativno višje ravni v razvoju pismenosti. Razvija zmožnosti za kritično presojanje in strokovno utemeljeno izbiro učnih gradiv ter postopkov na področju pismenosti v vseh obdobjih njegovega razvoja. Predmetne vsebine v nekaterih navedenih predmetnih vsebinah spodbujajo tudi širjenje literarnega obzorja in razvijanje bralnih interesov študentov/-k.

I.8 Učenje slovenščine za tuje študente na UP

Irina Makarova Tominec

Učenje slovenščine za tuje študente na UP ima več izvedbenih oblik, organizacijsko središče pa je Center za slovenski jezik, ki deluje na UP FHŠ.

Redna oblika poučevanja tujih študentov Erasmus, ki pridejo na UP, je enomesečni intenzivni EILC-tečaj, ki se izvaja dvakrat na leto – pred začetkom jesenskega in spomladanskega semestra, financiranje je urejeno na podlagi prijave na razpis CMEPIUS-a (Nacionalna agencija RS za mobilnost), ki črpa sredstva iz evropskega programa Erasmus.

Vzporedno temu se organizirajo dodatni, semestrski tečaji slovenščine kot tujega jezika za tuje študente, ki študirajo na UP (redni, izredni, študenti Erasmus, ki želijo izboljšati svoje znanje slovenščine izven študijskega programa). Financiranje tega tečaja je urejeno na podlagi vplačil samih udeležencev.

Problem organizacije semestrskega tečaja je nezadostna odzivnost študentov in posledična nerednost izvajanja tečajev, kar otežuje prepoznavnost ponudbe (analogno dejavnost organizira Ljudska univerza Koper). Za uveljavitev tečajev je potrebno tudi organizirano, premišljeno in dosledno oglaševanje.

Tretja redna oblika poučevanja slovenščine je vsakoletna mednarodna poletna šola slovenščine HALO, tukaj slovenski Mediteran! v organizaciji Centra za slovenščino, ki je bila v letu 2011 izvedena že osemnajstič. Gre za dva tedna poletne šole, kjer je organizirano poučevanje slovenščine na več ravneh vzporedno s pestrim kulturnim programom in ki se je redno udeležuje 60-70 udeležencev iz različnih držav sveta. Ti tečaji so zelo pripomogli tudi k mednarodni uveljavljenosti in prepoznavnosti poletne šole META humanistika, kjer domači in tuji predavatelji in študentje večinoma v angleškem jeziku obravnavajo aktualne humanistične teme.

Skladno s Pravilnikom UP je izpit iz znanja slovenskega jezika nujni pogoj za redno vpisane tuje študente od drugega letnika dalje. Izpiti se organizirajo in izvajajo redno na osnovi akreditiranih učnih predmetov Slovenski jezik kot drugi/tuji jezik 1-4 v okviru študijskega programa Slovenistika na UP FHŠ.

Za nadaljnji razvoj Centra za slovenski jezik bi bil potreben stalni kader z urejeno zaposlitvijo, habilitiran lektor za slovenski jezik, ki bi pedagoško delo združeval z delom na promociji dejavnosti centra, na rednih prijavih na mednarodne razpise (za sofinanciranje in za raziskovanje), na pripravi novih študijskih gradiv pod znamko Centra, z organizacijo dodatne ponudbe tako za tuje študente kot tudi za zunanje slušatelje.

I.9 Tuji jeziki stroke in znanosti: pomen, vsebinski in organizacijski vidiki

Dubravka Celinšek⁶

Komunikacijske prakse in vrednote posameznih strokovnih in znanstvenih skupnosti se vselej odražajo v jeziku, ki ga odlikujejo specifična izrazna sredstva, s pomočjo katerih te skupnosti konceptualizirajo in prenašajo specifična znanja. Razlike med jeziki strok oz. znanosti se tako kažejo v specifičnih slogovnih, retoričnih ter leksikalno-slovničnih značilnostih, ki jih mora obvladati vsak član te skupnosti.

Poučevanje in učenje tujih jezikov stroke tako odlikuje zavezanost sledenju tistim jezikovnim ciljem študentov, ki jim bodo omogočali uspešno delovanje v večjezičnem strokovnem in znanstvenem okolju. Prilagajanje učnih načrtov, ciljev in vsebin predmeta tujega jezika stroke torej ne vključuje le prilagajanja splošnim jezikovnim potrebam študentov, marveč tudi sedanjim in ciljnim strokovnim potrebam študentov na področju določene stroke.

Zavezanost sledenju tistim jezikovnim ciljem študentov, ki jim bodo, kot že prej omenjeno, omogočali uspešno delovanje v večjezičnem strokovnem in znanstvenem okolju, nalaga učiteljem tujega jezika stroke nenehno ugotavljanje jezikovnih potreb študentov, ustvarjanje in prilagajanje aktualnih avtentičnih gradiv njihovim potrebam ter poznavanje njihovega strokovnega področja. Tuji jeziki stroke pomembno prispevajo k strokovnemu opismenjevanju študentov za večjezično oz. tujejezično strokovno in znanstveno okolje. Metodologija poučevanja prav zato toliko pogosteje vključuje problemsko naravnani pouk (nekateri visokošolski učitelji tujih jezikov stroke na UP so ta metodološki pristop vključili med prvimi v Sloveniji), simulacije, interakcijska in jezikovna opravila ipd., ki poleg komunikacijskih zmožnosti študentov razvijajo tudi stroki specifične in avtentične strategije, ki jih študenti pozneje lahko prenašajo v svoje delovanje v strokovnih skupnostih. Sodelovanje učiteljev tujega jezika stroke in učiteljev stroke s posameznih študijskih programov je tako nujno. To velja tako v fazi načrtovanja predmeta tujega jezika stroke, kot tudi v fazah pisanja gradiv, ustvarjanja učnih situacij in izvedbe pouka tujega jezika stroke.

Zaradi tega je za razvoj tujega jezika stroke in znanosti izrednega pomena, da se le-ta poučuje in razvija na matičnih fakultetah. Takšno interdisciplinarno sodelovanje pa je nujno tudi pri reševanju terminoloških vprašanj posameznih strok, kar pomaga razvijati strokovni oz. znanstveni jezik tudi v materinščini.

---

⁶ Ta del dokumenta je nastajal v okviru Skupine za jezikovno politiko tujih jezikov stroke na UP, t.j. skupine, ki je začela delovati v okviru Skupine za tujejezikovno politiko Slovenskega društva učiteljev tujega jezika stroke, pozneje pa se je skupina povezala z univerzitetno Katedro za večjezičnost in multikulturalnost UP. Pri pripravi tega zapisa so sodelovale: Marija Trdan Lavrenčič, Šarolta Godnič Vičič, Milka Sinkovič, Suzana Brecej in Dubravka Celinšek.

Čeprav je na prvi pogled opaziti predvsem praktični vidik tujih jezikov stroke, je teoretične podlage zanje najti v žanrskih in diskurzivnih študijah, specialni leksikologiji, pedagogiki in didaktiki. Učitelji tujih jezikov stroke z raziskavami (in objavami) razvijamo tudi ta področja. Naraščajoče število monografij in znanstvenih revij s področja tujega jezika stroke v zadnjih treh desetletjih kaže na rastoči pomen tega strokovnega in znanstvenega področja po vsem svetu. Tako v tujini najdemo dve specializirani znanstveni reviji s področja tujih jezikov stroke (English for Specific Purposes in Ibérica), ki sta vključeni v indeks SSCI (Social Sciences Citation Index), in še vrsto revij, ki so vključene v mednarodno bazo Modern Language Association.

Tuji jeziki stroke so tako nujni del vsakega nefilološkega študijskega programa Univerze na Primorskem.

I.9.1 Priporočila

Vsebinski vidiki:

Vsebino, obseg in učni načrt tujih jezikov stroke je potrebno oblikovati glede na profil diplomanta in zahteve študija ter strokovna načela poučevanja tujih jezikov. Zaradi vsebinske zavezanosti tujih jezikov stroke ciljnim strokovnim potrebam študentov, morajo vsi nefilološki študijski programi 1. stopnje UP vključevati vsaj en obvezni tuji jezik stroke. V nefiloloških študijskih programih 2. stopnje UP je priporočljiv vsaj en tuji jezik stroke, v nefiloloških študijskih programih 3. stopnje UP pa je tuji jezik stroke smiseln kot podpora študiju in znanstvenemu publiciranju.

Zavedati se je potrebno, da enoletno učenje tujega jezika stroke, ki nadgrajuje srednješolsko predznanje (SEJO raven B1 ali B2), pomeni samo uvod v tuji jezik stroke in ne zadostuje za ciljne situacije, v katerih morajo študenti/bodoči diplomanti prebirati zahtevno strokovno literaturo. Pri izbiri tujega jezika stroke (oz. tujih jezikov stroke) angleški jezik stroke ne sme biti avtomatična izbira: potrebno je upoštevati tudi gospodarsko izmenjavo Slovenije, gospodarske trende ter – v skladu z evropskimi smernicami – potrebo po znanju jezikov sosedskih narodov.

Tuji jezik stroke mora razvijati vse štiri jezikovne zmožnosti v tujem jeziku, pri razmerju med njimi pa je potrebno upoštevati profil diplomanta in zahteve njegove stroke. Tuji jezik stroke naj bo umeščen v študijski program tako, da se zagotovi kontinuiteta učenja tujega jezika. Učni načrt tujega jezika stroke mora (po metodologiji SEJO) določiti tudi raven, na kateri se izvaja predmet Tuji jezik stroke. Le-ta naj bo razvidna tudi iz naslova oz. podnaslova predmeta. V imenu predmeta (jezika stroke) naj bo zapisana vrsta jezika stroke.

Vrednotenje predmeta s kreditnimi točkami (razmerje med kontaktnimi urami in študentovim individualnim delom) mora biti določeno v okviru UP.

Preverjanje vstopnega znanja študentov bi bilo v pomoč načrtovanju učnega procesa. Uporaba istega merskega inštrumenta bi učiteljem lahko omogočila večjo primerljivost, zato bi veljalo razmisliti o skupnem delovanju na tem področju.

Organizacijski vidiki

a) Izvedba predmeta

Klasifikacija kontaktnih ur na UP ne vključuje posebne kategorije za poučevanje tujega jezika stroke (vključuje samo kategorije predavanja, seminarske, laboratorijske in terenske vaje), kar pa je glede na specifiko tega predmeta – njegovega poučevanja in učenja – nujno. Predavanja in vaje se namreč pri pouku tujega jezika stroke ves čas prepletajo (teoretična znanja, raziskave in izkustveno učenje). Glede na specifično didaktiko pouka tujega jezika stroke, primere dobre prakse ter raziskave s tega področja velja razmisliti oz. je potrebno uvesti novo enotno kategorijo kontaktnih ur: predavanja z vajami, ki bi naj bila vrednotena enako kot predavanja, saj je zahtevnost take izvedbe izredno kompleksna in enako zahtevna kot priprava predavanj.

Ključnega pomena za učni proces je tudi velikost skupin, saj ta pomembno vpliva na razvijanje komunikacijske zmožnosti v tujem jeziku. Skupine pri vseh vrstah pouka tujega jezika naj bi ne bile večje od 30 študentov, skupina pa se razdeli na dve skupini pri številu 45 študentov.

b) Kadrovska vprašanja

Poučevanje tujega jezika stroke od učitelja zahteva večletne izkušnje na strokovnem (tj. jezikoslovnem) področju, saj mora samostojno in kompetentno pisati učne načrte, pripravljati gradiva za razvijanje komunikacijskih zmožnosti v tujem jeziku na specializiranih strokovnih področjih in sestavljati teste za preverjanje in ocenjevanje znanja tujega jezika stroke. Tuji jezik stroke naj zato učijo le visokošolski učitelji, tj. predavatelji, višji predavatelji, lektorji, docenti, izredni in redni profesorji, ne pa tudi asistenti.

c) Priznavanje izpitov tujega jezika stroke

Priznavanje opravljenih izpitov tujega jezika stroke mora upoštevati raven (po metodologiji SEJO) opravljenega izpita ter upoštevati morebitne razlike med strokovnimi oz. znanstvenimi področji, ki jih posamezni tuji jezik stroke pokriva. To načelo mora veljati tudi pri priznavanju izpitov tujih jezikov stroke, ki jih študenti opravijo na partnerskih univerzah v času študijske izmenjave Erasmus.

d) Študenti s posebnimi potrebami

V skladu s smernicami jezikovne politike EU se pri tujem jeziku študentom s posebnimi potrebami (z ozirom na njihove posebne potrebe) nudi ustrezna pomoč oz. prilagoditev izvedbe (individualiziran učni program). Vsi študenti, tudi študenti s posebnimi potrebami, morajo imeti dostop do učenja tujih jezikov.

I.10 Prevajanje v okviru UP

Alenka Kocbek, Ana Beguš

Že bežen pregled prevajanja v okviru UP pokaže, da zavzema ta dejavnost precejšen delež v siceršnjih dejavnosti UP, ki med drugim vključuje prevajanje znanstvenih publikacij (člankov, prispevkov na konferencah, povzetkov in monografij; v večjem deležu tudi v okviru univerzitetnih založb, npr. Založbe Annales), tolmačenje na znanstvenih srečanjih in prevajanja informacij o UP navzven (npr. spletne strani). To dejavnost na posameznih članicah glede na dejansko kadrovsko zasedenost opravljajo strokovno različni profili, od formalno kvalificiranih prevajalcev do jezikoslovcev ali nejezikoslovcev z ustreznim jezikovnim znanjem, skoraj vse članice pa sodelujejo tudi z zunanji sodelavci. Kljub količinski in vsebinski teži te dejavnosti prevajanje na UP ni krovno urejeno, saj se vsako naročilo prevoda v okviru članice UP ali Univerze same opravlja individualno, pri čemer je potrebno poudariti, da velikokrat prihaja do prevajanja vsebinsko sorodnih dokumentov (ali celo podvajanja prevodov), kar predstavlja manjši učinek tako na ravni kakovosti in terminološke ustreznosti kot tudi na finančni ravni. Iz vseh teh razlogov je potrebno to področje na Univerzi smiselno središčno in enotno urediti. Pri tem se v veliki meri lahko opiramo tudi na dokumente strokovnih združenj doma in po svetu, kot je npr. Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije (<http://www.dztps.si/slo/index.html>).

Kot osnovo za učinkovito urejanje te problematike bi bilo potrebno najprej opraviti temeljitejši pregled postopka prevajanja na članicah UP, ki bi vključeval analizo postopka v okviru UP (področje prevajanja, potrebe naročila, prevajalec in njegovo razmerje z naročnikom, udeleženi v postopku prevajanja), s pomočjo katerega bi lahko identificirali področja, ki naj bi jih izboljšali. Na tej osnovi bi nato najprej pripravili formalne dokumente, ki urejajo področje prevajanja v okviru UP.

Dosedanje izkušnje in praksa prevajalcev za UP kažejo predvsem na naslednje možnosti izboljšav:

- Ozaveščanje naročnika prevoda, da prevajalcu predstavi ključne informacije o prevodu, ki temeljno vplivajo na sam rezultat; te vključujejo namen prevoda, ciljno publiko, časovno in prostorsko umeščenost prevoda, kontaktno osebo za informacije ipd.
- Oblikovanje standardiziranega postopka priprave prevoda naročniku (s spremljajočo dokumentacijo), v katerega so vključeni dejavniki zagotavljanja kakovosti. Razmisliti velja tudi o vpeljavi različnih oblik sodelovanja med prevajalci (v določenih državah je uveljavljeno delo v parih, kjer en prevajalec pregleda prevod drugega in obratno; delo lektorjev se namreč osredotoča le na samo jezikovno 'poliranje', manj pa na dejansko prevajalska vprašanja, npr. zvestobe izvornika).
- Opozarjanje na pomen uporabe prevajalskih orodij in investiranje vanje, vključno s pomnilniki prevodov (npr. Trados Translator's Workbench) ter zagotavljanje ustreznih usposobljenosti prevajalcev za delo s temi orodji. Priprava seznama drugih prevajalskih

orodij (tiskanih in elektronskih virov, vključujoč slovarje, korpuse, zbirke vzporednih besedil ipd), ki so uporabna pri prevajanju v okviru UP. V okviru te alineje je potrebno opozoriti tudi na pobudo po združitvi prevajalskih prispevkov članic UP v skupno bazo prevodov, ki bi predstavljala dragoceno prevajalsko terminološko orodje za vse prevajalce za UP (z upoštevanjem avtorskih pravic prevajalca glede opravljenih prevodov). Omenjena orodja naj bodo združena v enem dokumentu ali spletni strani.

- Identifikacija baze prevajalcev, kjer je navedena njihova usposobljenost: formalna izobrazba, jezikovne kombinacije (prevajanje v nematerni jezik) izkušnje, področna specializiranost; ta baza naj bi bila dostopna na spletnih straneh UP, da bi jo strokovne službe lahko uporabile pred naročilom prevoda in tako poiskale najprimernejšega kandidata.

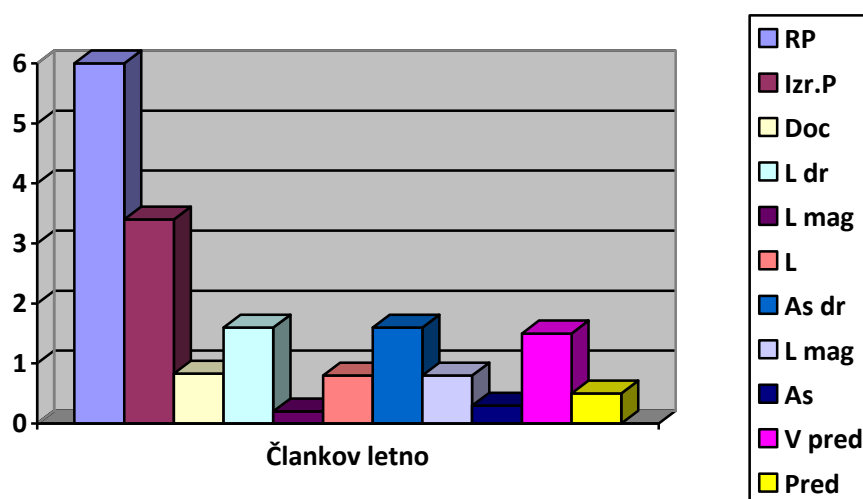
Za zagotavljanje učinkovitega dela na področju prevajanja se zdi nujno tudi oblikovanje Kodeksa prevajalske prakse kot dokumenta, ki bi na enem mestu urejal vse temeljne postavke te dejavnosti v okviru UP⁷ in bi med drugim vseboval: a) splošno klavzulo (o kakovosti in zanesljivosti prevedenega besedila, oz. o odgovornosti prevajalca za vsebino in enakovrednost prevoda o z originalom, o usposobljenosti prevajalca), b) standarde dela (število znakov na stran, presojo o stopnji težavnosti teksta, časovno oz. količinsko normo _ število strani na uro prevajanja, okvirni cenik ali vrednotenje dela) ter c) pogoje dela (oblika trajnejšega dogovora z UP, članico UP, enoto UP; obseg dela v okviru delovnih obveznosti – strokovne naloge ali z avtorsko/podjemno pogodbo, časovni, oblikovni in vsebinski pogoji izročitve originala v prevod, časovni, oblikovni in vsebinski pogoji izročitve prevoda naročniku).

---

⁷ Prosto dostopen za vpogled bi bil tudi na spletnih straneh UP.

I.11 Udeležba učiteljev tujega jezika v stroki in znanosti

Univerza na Primorskem zaposluje v izobraževalnem in raziskovalnem procesu visokošolskih učiteljev in 11 visokošolskih sodelavcev, skupaj 42 izvajalcev tujih jezikov ali področja jezikoslovja. Pri svojem strokovnem in znanstvenem delu so aktivni, kar izkazujejo njihove objave in aktivno sodelovanje na strokovnih in znanstvenih sestankih. Srednja vrednost objav (predvsem znanstvenih) je 6 člankov letno na rednega profesorja, 3,4 na izrednega profesorja, 0,83 na docenta, 1,6 na lektorja z doktoratom, 0,2 na lektorja z magisterijem, 0,83 na lektorja, 1,6 asistent z doktoratom, 0,7 na asistent z magisterijem, 0,3 na asistenta, 1,5 na višjega predavatelja in 0,5 članka na predavatelja letno. Največ objav imajo redni in izredni profesor, lektor in asistent z doktoratom ter višji predavatelj. Glede na pogoje za napredovanje v izvolitvi v naziv je delovanje učiteljev in sodelavcev na znanstveni ravni dovolj dinamično.

Učitelji in sodelavci so se udeležili 118 strokovnih ali znanstvenih konferenc v treh letih, kar pomeni 39,3 udeležb na strokovnih ali znanstvenih srečanjih letno. Med posameznimi članicami je zaznati razlike v usmerjenosti znanstvenega in strokovnega dela. Učitelji tujih jezikov na UP FHŠ kot pedagoški sodelavci na humanistični fakulteti so usmerjeni v razvoj splošnega jezikoslovja in določenih jezikovnih smeri (slovenistika, italijanistika, medkulturne študije, idr.) ter glotodidaktike na vseh stopnjah šolanja. Na Pedagoški fakulteti se razvija zgodnje poučevanje jezikov (razredni učitelji z licenco za poučevanje drugega jezika v prvi triadi), UP FM in UP Turistica pa uspešno razvijata jezike stroke, didaktiko jezikov stroke in priprave učbenikov v ta namen.

II. Predlogi izboljšav in ukrepov za izvajanje ustrezne jezikovne politike na UP

Vse članice skupine

II.1 Izboljšanje jezikovne podobe univerze v slovenščini in utrjevanje večjezičnosti

Za utrjevanje kakovostnega pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega dela univerza sprejme načelno stališče o skrbi za slovenščino kot uradni, učni in znanstveni jezik, o utrjevanju večjezičnosti in promociji medkulturnosti, ki jo zapiše v svoje temeljne dokumente. Zato je potrebno:

- a) Lektorirati besedila v slovenščini tako na rektoratu, kot na članicah pred objavo na spletnih straneh in v javnih obvestilih; skrbeti za slovenski jezik v izobraževanju in raziskovanju (skrbno izbirati slovenski izraz namesto tujke) in s tem graditi znanstveni jezik. Elektronske jezikovne priročnike namestiti na vse računalnike in/ali mreže UP.
- b) Utrditi osnovno komunikacijsko zmožnost v formalnem položaju in s tem oblikovati ustrezno zvrst komuniciranja med študenti in učitelji. Pri izvajanju študijskih vsebin uporabljati knjižno zvrst slovenščine in s tem vpeljati študente v strokovni in znanstveni jezik.
- c) Okrepiti službo za stike z javnostmi na rektoratu UP z zaposlitvijo enega lektorja za slovenski jezik in po enega prevajalca za italijanski in angleški jezik ter »skrbnika« jezikovne podobe spletnih strani UP in/oz. članic.
- d) Uskladiti jezikovno in grafično podobo domačih spletnih strani članic: uradna imena članic naj bodo tudi v italijanskem jeziku (Skladno z Odlokom o ustanovitvi UP) in angleškem jeziku. Poleg mutacije v angleškem jeziku naj se članice na spletnih straneh predstavljajo tudi v italijanskem jeziku (vsaj s povzetki najpomembnejših podatkov).
- e) Posodobiti navodila in pravilnike, ki vsebujejo člene o tujih jezikih (npr. za pripravo skupnih študijskih programov s tujimi univerzami, za izvajanje študijskih programov v tujem jeziku, o mednarodni mobilnosti...)
- f) S pomočjo uporabe pomnilnikov prevodov ter drugih prevajalskih orodij poenotiti prevode javnih in drugih listin (npr. o izobraževanju, mobilnosti ipd.), ki jih izdaja UP in/ali članice.
- g) Objaviti nabor predmetov, modulov ali učnih programov, ki se vzporedno izvajajo v tujem jeziku, na spletnih straneh UP in/ali članic.
- h) Nadalje je potrebno razvijati Center za slovenski jezik, za kar je potreben stalen kader z urejeno zaposlitvijo (okvirno trije habilitirani lektorji za slovenski jezik), ki bi pedagoško

delo združevali z delom na promociji dejavnosti centra, na rednih prijavah na mednarodne razpise za sofinanciranje in za raziskovanje), na pripravi novih študijskih gradiv pod znamko Centra, z organizacijo dodatne ponudbe tako za tuje študente, kot tudi za zunanje slušatelje.

- i) Večjezičnost študentov naj še naprej razvija Center za jezike UP, vendar mora delovati formalno urejeno, njegov obstoj pa naj omogočajo dogovorjeni administrativni in upravni postopki. Po večletni negotovosti o njegovem statusu je čas, da s Centrom za slovenski jezik in kulturo postaneta skupna izobraževalna ponudba tako za študente kot za zunanje uporabnike jezikov in s tem univerza povečuje ponudbo vseživljenjskega učenja jezikov. Za razvoj in kontinuirano delovanje CJUP bi bilo nujno potrebno zagotoviti vsaj delno zaposlenost lektorjev in vodilnega kadra, ki bi lahko kontinuirano delali tudi na razvoju, vključno z razvojem didaktičnih metod in nujno potrebnega študijskega gradiva. v obliki spletnih in klasičnih učbenikov in gradiv.
- j) Zavedati se je treba, da kvalitetno pedagoško delo ni možno brez kontinuiranega izobraževanja, udeležbe konferenc in sprotnega izpopolnjevanja delovnih metod, kar bi bilo potrebno zagotoviti za lektorate CJUP, katedre tujih jezikov na Up in članicah.

II.2 Položaj jezikov v študijskih programih

Za izboljšave na področju položaja jezikov v študijskih programih je potrebno:

- a) Za tuje študente, ki pridejo na UP na izmenjave Erasmus, bi bilo potrebno organizirati daljše brezplačne ali cenovno ugodne tečaje slovenščine. Za uveljavitev tečajev je potrebno tudi organizirano, premišljeno in dosledno oglaševanje.
- b) Uskladiti poimenovanja predmetov po jezikovnih ravneh, oziroma poleg jezika stroke pripisati raven po SEJO: vstopna raven A1, vmesna raven A2, raven sporazumevalnega praga B1, višja raven B2, raven učinkovitosti C1, raven mojstrstva C2. Učne načrte je potrebno pripravljati na osnovi te klasifikacije ravni. Le-ta naj bo razvidna tudi iz naslova oz. podnaslova predmeta. V imenu predmeta (jezika stroke) naj bo zapisana vrsta jezika stroke.

Pouk jezika, ki nima ustreznega obsega kontaktnega dela (živega komuniciranja) na enoto (semester ali študijsko leto), ne dosega ravni po Skupnem evropskem okviru za jezike SEJO. (Common European Framework of Referneces for Languages, CEFRL). Priporočen obseg je od najmanj 75 do 90 ur letno

Vrednotenje predmeta s kreditnimi točkami (razmerje med kontaktnimi urami in študentovim individualnim delom) mora biti določeno v okviru UP. Potrebna je primerljivost pri določanju oblike dela pri pouku jezika (P, V ali SV).

- c) Zagotoviti usklajevanje med učitelji pri inštrumentih preverjanja in vrednotenja, ki bi omogočalo večjo notranjo mobilnost študentov (izbirni predmeti). Prav tako je priporočeno vstopno preverjanje jezikovne ravni študentov.
- d) Zagotoviti, da skupine pri pouku jezikov niso prevelike: ne bile naj bi večje od 30 študentov (za predavanja in seminarske vaje), skupina, ki vključuje 45 ali več študentov, se deli na dve skupini. Pri vajah iz jezika je v svetu običajen standard 15 študentov na skupino. Upoštevati je potrebno primerljive standarde na drugih slovenskih univerzah in v tujini.
- e) Za študente s posebnimi potrebami pripraviti prilagojen program in temu ustrezne UN tujih jezikov.
- f) Opravljanje izpitov iz jezikov nefiloloških programov in priznavanje opravljenih izpitov tujega jezika drugje mora biti zasnovano na ravneh po metodologiji SEJO.

II.3 Prevajanje kot stroka in vsebina

Poleg tega, da je potrebno filološke študijske programe razširiti na prevajalstvo in tolmačenje, je prevajanje na univerzi nujno strokovno urediti. Prevajanja je vse več tako v postopkih prijave projektov, akreditiranja študijskih programov, objav strokovnih in znanstvenih besedil, in drugih potreb izobraževanja in raziskovanja. Zato je na UP potrebno:

- a) Pripraviti pregled postopka prevajanja na članicah in na rektoratu ter predstaviti standardiziran postopek priprave prevoda naročniku, v katerega so vključeni dejavniki zagotavljanja kakovosti, ki je posredovan vsem službam, zadolženim za izvajanje naročil prevodov.
- b) Pripraviti formalne dokumente, ki urejajo področje prevajanja v okviru UP in posredovati smernice vodstvom članic.
- c) Sistemizirati delovno mesto prevajalca /-ke v sistemizaciji UP.
- d) Oblikovati bazo prevajalcev, kjer je navedena njihova usposobljenost: formalna izobrazba, jezikovne kombinacije, prevajalske izkušnje.
- e) Pripraviti evidenco prevajalskih orodij (tiskanih in elektronskih virov, vključujoč slovarje, korpuse, vire vzporednih besedil ipd), ki so uporabna pri prevajanju v okviru UP in jo v uporabo ponuditi vsem prevajalcem, vključenim v bazi, v obliki enotne spletne strani.
- f) S pomočjo pomnilnika prevodov zgraditi bazo prevodov na UP.
- g) Pripraviti Kodeks prevajalske prakse za potrebe prevajanja za UP.

II.4 Razvoj stroke in raziskovanje

Za izboljšave na področju razvoja stroke in raziskovanje je potrebno:

- a) Sprotno spremljanje novosti ter ohranjanje kontakta s tujim jezikom , ki ga učitelji poučuje (pridobivanje štipendij in drugih oblik za usposabljanja v tujini). Na ravni UP je potrebno določiti obseg usposabljanja v tujini in ga pogojevati z napredovanjem znotraj delovnega mesta.
- b) Spodbujati povezovanje učiteljev jezikov med članicami v skupinah in na Katedri za večjezičnost in medkulturnost v obliki rednih sestankov, elektronskih baz in drugih komunikacijskih kanalov. S tem bi omogočali izmenjavo izkušenj in povečali dinamiko in kakovost strokovnega dela.
- c) Učitelji jezikov, še posebej mlajši kolegi, se morajo bolj intenzivno vključevati v raziskovalne projekte in se truditi za kakovostno znanstveno rast (aktivna udeležba na znanstvenih sestankih in objave). V akreditacijskih merilih določiti minimum obsega objav za vse pedagoške in znanstvene nazive jezikoslovcev.
- d) Potrebni sta večji odziv na razpise znanstvenih sestankov in organizacija konference o jezikovni politiki na univerzah (predvidoma v letu 2012 ali 2013).

III. Predlog spremljanja in zagotavljanja kakovosti jezikovne politike na UP

Vse članice skupine

Spremljanje jezikovne politike UP in oblikovanje terminskega načrta, ki naj to politiko uveljavi, naj bo sestavni del letnega poročila UP. Katedra za večjezičnost in medkulturnost koordinira načrtovanje in poročanje o izvedenih letnih korakih na poti k cilju: **doseganje kvalitetnih podlag za akademsko kulturo jezikovnega sporočanja in odzivanje v domačem in tujem prostoru.** Pregled doseganja ciljev in načinov njihovega uresničevanja:

Cilji in naloge	Vsebine, dejavnosti	Načini in roki spremljanja
<i>Kvalitetno učenje in poučevanje slovenščine, drugega jezika in tujih jezikov na UP</i>		
Spremljanje kakovosti pouka jezikov, izmenjava izkušenj med učitelji	Odprte ure jezikov, hospitiranje med člani Katedre za večjezičnost in medkulturnost /KVM)	KVM vodi zapis o obiskih in medsebojnem hospitiranju ter pripravi letno poročilo. Trajna naloga.
Učinkovita in smotna organizacija pouka jezikov	Pregled sistemizacije delovnih mest na področju tujih jezikov in prevajalstva, kadrovska analiza stanja in potreb UP.	V sodelovanju s kadrovskimi službami članic KVM pripravi enkrat letno predlog skupnega razpisa novih učiteljev in sodelavcev; predlog KVM obravnava dekanski kolegij rektorja.
Kvalitetna izvedba pouka jezikov	Uveljavljanje standardov za pouk tujih jezikov (po vzorcu UL FF in UMb); oblikovanje standardov za delitve v skupine pri P in SV (največ 30 študentov) in V (največ 15 študentov na skupino).	Predlog KVM potrdi Dekanski kolegij rektorja. Akademsko leto 2012/13
<i>Prenova študijskih programov in širjenje študijskega področja jezikoslovje</i>		
Posodabljanje vsebin pouka tujih jezikov	Prenova UN tujih jezikov: poimenovanje predmeta, število kreditov, specifika skupin, (študentje s posebnimi	Učitelji tujih jezikov pripravijo prenovo do leta 2013 (ponovna akreditacija študijskih programov UP!). Komisije za študijsko

<p>Posodabljanje izvedbe pouka tujih jezikov s pomočjo novih tehnologij.</p>	<p>potrebami).</p> <p>Postavitev Jezikovne e-učilnice za slovenščino (Erazmus študentje!) in tuje jezike na CJUP.</p>	<p>dejavnost članic obravnavajo predlog manjših in večjih sprememb programov.</p> <p>Predlog pripravijo učitelji jezikov in informatiki UP. Delno sofinanciranje iz razvojnih sredstev UP.</p> <p>Akademsko leto 2012/13</p>
<p>Priprava novih študijskih programov</p>	<p>Oblikovanje novega študijskega programa Prevajalstvo in tolmačenje.</p> <p>Pripraviti nabor predmetov, modulov ali učnih programov, ki se vzporedno izvajajo v tujem jeziku. Objaviti seznam na spletu UP.</p>	<p>Priprava vloge za akreditacijo jezikoslovci UP, koordinira Oddelek za uporabno jezikoslovje UP FHŠ. Akad. Leto 2012/13</p> <p>Zadolženi: KVM, kadrovske službe članic, informacijska enota UP.</p> <p>Akademsko leto 2011/12</p>
<p><i>Strokovna rast učiteljev in raziskovalno delo</i></p>		
<p>Vključevanje učiteljev v raziskovalno delo</p>	<p>Oblikovanje baze podatkov in sprotne evidence o prijavih in izvajanju raziskovalnih projektov; oblikovanje raziskovalnih skupin,</p>	<p>Povezovanje raziskovalcev med članicami, prijava projektov ARRS in EU.</p> <p>Trajna naloga</p>
<p>Spremljanje novosti na strokovnem področju</p>	<p>Izpopolnjevanje učiteljev: konference, objave, osvežitve jezika</p>	<p>Izmenjava razpisov konferenc med članicami. Odgovorni: oddelki in katedre članic. Službe z javnostmi.</p> <p>Trajna naloga</p>
<p><i>Utrjevanje kvalitetne jezikovne politike in internacionalizacije delovanja UP</i></p>		
<p>Oblikovanje strategije o izvajanju jezikovne politike</p>	<p>Sprejem dokumenta o Jezikovni politiki na UP.</p> <p>Seznaniti strokovno javnost o</p>	<p>Obravnava predloga na senatu UP, javna razprava na članicah. Sprejem dokumenta, pomlad 2012. Objava na spletu UP.</p>

	strategiji	Organizacija strokovne konference, jesen 2012.
Oblikovanje norme jezikovne rabe na UP.	Priprava Kodeksa prevajalske prakse.	Rektor imenuje delovno skupino na predlog KVM. Sprejem kodeksa jesen 2012
Skrb za ustrezno prevajanje dokumentov UP v tuji jezik	Sistemizirati delovno mesto prevajalca /-ke v sistemizaciji UP. Pripraviti nabor prevajalskih orodij in seznam prevajalcev in prevajalskih orodij na UP	Zadolženi: dekani in direktorji članic, tajništvo rektorata.
Spremljanje strategije o izvajanju jezikovne politike na UP	Jezikovno skrbništvo.	Jezikoslovci na članicah izmenično upravljajo z informacijami na spletnem Forumu: <i>Za več in bolje</i> – jezikovna politika UP. Predlog rektorja, dekanov in direktorjev: imenovanje zadolženih za slovenščino in tuje jezike.

IV. Izhodiščni dokumenti in članki

Djurić, M., Godnič Vičič, Š. in Jurković, V. (2008). Tuji jeziki stroke v slovenskem visokem šolstvu: poimenovanje, ravni, obseg, cilji in učna gradiva. V J. Skela (ur.), Učenje in poučevanje tujih jezikov na Slovenskem: pregled sodobne teorije in prakse, str. 523-542. Ljubljana: Tangram.

www.ec.europa.eu/education/languages

www.ec.europa.eu/education/languages/eurobarometer

www.celelc.org (European Language Council)

Humar, M., Žagar Karer, M., (ur.) (2010): Nacionalni jeziki v visokem šolstvu. National languages in higher education. Ljubljana, Založba ZRC.

Jurković, V. in Djurić, M. (2008). Tuji jeziki stroke v slovenskem visokem šolstvu. V Ivšek, Milena (ur.). Jeziki v izobraževanju. Ljubljana : Zavod RS za šolstvo, str. 215-221.

Mertelj, D. (2010). Učni načrti, ravni znanja tujega jezika stroke in gradiva v višješolskih strokovnih programih. V Zbornik konference Slovenskega društva učiteljev tujega strokovnega jezika (Inter Alia), M. Brkan (ur.), S. Čepon (ur.), V. Jurković (ur.) in D. Mertelj (ur.), 2: 69-92. Ljubljana: SDUTSJ.

Mikolič, V. (2009a): Jezikovna politika za večkulturna okolja. V: Požgaj-Hadži, V. (ur.), Balažič Bulc, T. (ur.), Gorjanc, V. (ur.): Med politiko in stvarnostjo: jezikovna situacija v novonastalih državah bivše Jugoslavije. Kultura sožitja. 1. natis. Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, 213-225.

Mikolič, V (2009b): Nacionalna jezična politika – politika nacionalnog jezika? V: Granić, J. (ur.): Jezična politika i jezična stvarnost. Zagreb, Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, 77-83.

www.molan-network.org. MOLAN – Network for the exchange of information about good practices that serve to motivate language learners.

Navodila za izvajanje – Navodila za izvajanje študijskih programov v tujem jeziku.

http://www.upr.si/fileadmin/user_upload/akti/Akti_UP/Navodila_UP/2008022604_Navodila-za-izvajanje-prog-v-tujem-jeziku.pdf. 6. 11. 2011.

Pravilnik o pripravi – Pravilnik o pripravi in zagovoru doktorske disertacije na UP.

http://www.upr.si/fileadmin/user_upload/akti/Pravilniki_UP/Pravilnik_o_pripravi_in_zagovoru_dr_disertacije_na_UP_2011.pdf . 6. 11. 2011.

Pravilnik o diplomiranju – Pravilnik o diplomiranju – magisterij v študijskem programu 2. stopnje.

[http://www.fm-kp.si/Files/Izobrazevanje/Pravilniki/PRAVILNIK_O_DIPLOMIRANJU -
_MAGISTERIJ_V_STUDIJSKEM_PROGRAMU_2_STOPNJE.pdf](http://www.fm-kp.si/Files/Izobrazevanje/Pravilniki/PRAVILNIK_O_DIPLOMIRANJU_-_MAGISTERIJ_V_STUDIJSKEM_PROGRAMU_2_STOPNJE.pdf) . 6. 11. 2011.

Predlog metodologije priprave NPJP 2012-2016 –
([http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-
analize/slovenski_jezik/Predlog_metodologije_javno_narocilo_224_2010_MoSt.pdf](http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/slovenski_jezik/Predlog_metodologije_javno_narocilo_224_2010_MoSt.pdf)). 6. 11.
2011.

Pregled in analiza politik – Pregled in analiza politik, ki določajo položaj slovenščine nasproti angleščini in drugim tujim jezikom v visokem šolstvu in znanosti.

[http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-
analize/slovenski_jezik/Pregled_in_analiza_politik_koncna_oddaja.pdf](http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/slovenski_jezik/Pregled_in_analiza_politik_koncna_oddaja.pdf). 6. 11. 2011.

Priprava resolucije za nacionalni program za jezikovno politiko 2012–2016 -
[http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/slovenski_jezik/predstavitev_podrocja/priprava_resolu-
cije_za_nacionalni_program_za_jezikovno_politiko_20122016/](http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/slovenski_jezik/predstavitev_podrocja/priprava_resolucije_za_nacionalni_program_za_jezikovno_politiko_20122016/);
[http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/slovenski_jezik/predstavitev_podrocja/priprava_resolu-
cije_za_nacionalni_program_za_jezikovno_politiko_20122016/odzivi_na_vabilo_k_sodelovanju/](http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/slovenski_jezik/predstavitev_podrocja/priprava_resolucije_za_nacionalni_program_za_jezikovno_politiko_20122016/odzivi_na_vabilo_k_sodelovanju/)
6. 11. 2011.

Resolucija o Nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007-2011 (Državni zbor RS)

Resolucija Sveta o evropski strategiji za večjezičnost (november 2008) in evropski študiji ELAN:
Vplivi pomanjkanja znanja tujih jezikov v podjetjih na evropsko gospodarstvo

ReNPJP 2007-2011 –

[http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podrocja/slovenski_jezik/Res-
olucija_NPJP_1.pdf](http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Podrocja/slovenski_jezik/Resolucija_NPJP_1.pdf) . 6. 11. 2011.

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020. [http://www.uradni-
list.si/1/content?id=103885](http://www.uradni-list.si/1/content?id=103885) . 6. 11. 2011.

Sporočilo Evropske komisije z naslovom Nova okvirna strategija za večjezičnost (november 2005)

Sporočilo Evropske komisije z naslovom Večjezičnost: prednost Evrope in skupna zaveza (september 2008)

Jeziki za poklic (Languages for Jobs, providing multilingual communication skills for the labour market, 2009) – poročilo delovne skupine Jeziki za poklic, Evropski strateški okvir za izobraževanje in usposabljanje, Izobraževanje in usposabljanje 2020

High Level Group on Multilingualism; Final Report (2007), Education and Culture DG

Commission of the European Communities

Rewarding Challenge; how the multiplicity of languages could strengthen Europe, Proposals from the group of intellectuals for Intercultural dialogue (2008) , Education and Culture DG, Commission of the European Communities

<http://www.upr.si/univerza/temeljni-dokumenti/>: [Strategija izobraževanja Univerze na Primorskem 2011 - 2015](#), [Program internacionalizacije Univerze na Primorskem 2010-2013](#), [Srednjeročna razvojna strategija Univerze na Primorskem 2009 -2013](#)

Strategija univerze ter slovenščina kot znanstveni in učni jezik. Sestavila: Monika Kalin Golob, Marko Stabej. JiS, 52, 2007, 5, 88-90.

Statut Univerze na Primorskem - <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2008124&stevilka=5630> . 6. 11. 2011.

Wulkow Memorandum on Language Centres at Institutions of Higher Education

in Europe. http://www.aulc.org/documents/Wulkow_Memorandum1.pdf

The Wulkow Memorandum on Quality Assurance and Quality Management

at Language Centres in Institutions of Higher Education in Europe. http://www.aulc.org/documents/Wulkow_Quality_memorandum_2010.pdf

ZVŠ - Zakon o visokem šolstvu. http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r02/predpis_ZAKO172.html . 6. 11. 2011.

V. Priloge

V.1 PRILOGA 1: Vsebine Statuta UP (Ur.l. RS, št. [124/2008](#))- Členi namenjeni učnemu jeziku ter učenju in rabi tujih jezikov na UP

»2. člen

Univerza na Primorskem uresničuje svoje poslanstvo z izobraževalnim, znanstveno-raziskovalnim, strokovnim in umetniškim delom in tako sprejema odgovornost za skladen razvoj Slovenije v regiji, v Evropi in v svetu. Njeno delovanje usmerjajo nacionalni program visokega šolstva, nacionalni raziskovalno-razvojni program, strateški dokumenti Republike Slovenije ter smernice razvoja enotnega evropskega visokošolskega in raziskovalnega prostora, s posebnim poudarkom na sredozemski regiji.«

»112. člen

Učni jezik na univerzi je slovenski.

Univerza skrbi za razvoj slovenščine kot strokovnega oziroma znanstvenega jezika na način, kot ga določa veljavna zakonodaja. V ta namen lahko univerza ponudi študentom ustrezni del izbirnih vsebin.

Tujcem in Slovencem brez slovenskega državljanstva univerza omogoči učenje slovenščine na določeni ravni.

112.a člen

Študijski programi se lahko na podlagi sklepa senata univerze na predlog senata članice izvajajo v tujem jeziku.

Če se dodiplomski in podiplomski študijski programi izvajajo v okviru javne službe, se lahko izvajajo v tujem jeziku v naslednjih primerih:

- ko gre za programe tujih jezikov;
- deli študijskih programov, če pri njihovem izvajanju sodelujejo gostujoči visokošolski učitelji iz tujine ali je vanje vpisano večje število tujih študentov;
- študijski programi, če se ti programi na visokošolskem zavodu izvajajo tudi v slovenskem jeziku.

O izvajanju študijskih programov ali delov programov v tujem jeziku sklepa senat univerze.

V posebnem splošnem aktu, ki ga sprejme senat univerze, se opredeli pravila za izdelavo in zagovor zaključne naloge (diplomsko ter magistrsko delo in naloga, doktorska disertacija) v tujem jeziku.

112.b člen

V posebnem pravilniku, ki ga sprejme Senat univerze, se natančneje opredeli način skrbi za razvoj in učenje slovenščine na univerzi ter učenje in rabo tujih jezikov, ki se uvajajo v izobraževalni proces, v skladu z zakonom in tem statutom.«

Glede položaja slovenščine Statutu UP sledijo tudi temu podrejeni akti, in sicer Navodila za izvajanje študijskih programov v tujem jeziku (Navodila za izvajanje), Pravilnik o diplomiranju – magisterij v študijskem programu 2. stopnje (Pravilnik o diplomiranju), Pravilnik o pripravi in zagovoru doktorske disertacije na UP (Pravilnik o pripravi) in interni pravilniki članic. Vsi omenjeni akti pri jeziku izvedbe študijskih programov sledijo ZVŠ in Statutu UP, glede jezika zaključnih del pa v glavnem določajo, da je jezik zaključnih del (diplomskih, magistrskih, doktorskih) praviloma slovenski, izjemoma pa dopuščajo možnost uporabe tujega jezika, največkrat angleščine (npr. če je tuj mentor ali tuj študent) ali italijanščine (če gre za pripadnike italijanske manjšine), o tem pa na predlog senata članice odloča senat univerze.

V.2 PRILOGA 2: Jeziki v študijskih programih UP

V.2.1 Dodiplomski programi (visokošolski in univerzitetni)

Center za jezike Univerze na Primorskem (CJUP)

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina B2	Vsi programi, dopolnilni tečaj	90 (6kt)	Vsi programi	
Francoščina A1, A2	MJP, vsi programi Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	1.in 2. letnik Vi letniki	
Italijanščina A1,A2	MJP, vsi programi Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	1.in 2. letnik Vsi letniki	
Kitajščina A1	MJP, vsi programi Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	1. letnik Vsi letniki	NOVO v št. letu 2011/12
Nemščina A1, A2	MJP, vsi programi Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	1.in 2. letnik Vsi letniki	
Portugalščina A1, A2	MJP Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	1.in 2. letnik Vsi letniki	Se ne izvaja
Ruščina A1, A2	MJP, vsi programi Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	1.in 2. letnik Vsi letniki	
Španščina A1, A2	MJP, vsi programi Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	1.in 2. letnik Vsi letniki	
Osnove furlanskega jezika in kulture	Italijanistika, Zunanji izb.pred.	90 (6kt)	Vsi letniki	Se ne izvaja

UP FHŠ – Fakulteta za humanistične študije

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina kot jezik stroke	Vsi programi 1. stopnje	75 (6kt)	letnik	
Angleščina kot jezik stroke	Vsi programi 1. stopnje	60 (6kt)	letnik	
Angleščina kot jezik stroke	Vsi programi 1. stopnje	60 (6kt)	letnik	
Moderni angleški jezik (B2-C1)	MJP: Medkulturo-jezikovno posredovanje	75 (6kt)	letnik	
AN v medkulturnem položaju	MJP	45 (3kt)	letnik	
CBCC, AN kot poslovni jezik	Vsi programi: izbirni predmet	75 (6kt)	2.in 3.letnik	
AN kot strokovni jezik	MJP	90 (6kt)	2.letnik	
AN strokovni jezik v medkult. položaju	MJP	90 (6kt)	2.letnik	
Angleščina medkult. jezikovno posredovanje	MJP	75 (6kt)	3.letnik	
Moderni francoski jezik (A1 – A2)	MJP: Medkulturno-jezikovno posredovanje	75, (6kt)	1.letnik	
FR v medkulturnem položaju	MJP	45 (3kt)	1.letnik	
FR kot	MJP	90 (6kt)	2.letnik	

strokovni jezik				
FR strokovni jezik v medkult. položaju	MJP	90 (6kt)	2.letnik	
Francoščina medkult, jezikovno posredovanje	MJP	75 (6kt)	3.letnik	
Moderni italijanski jezik (B2-C1)	MJP: Medkulturno-jezikovno posredovanje	75 (6kt)	1.letnik	
ITA v medkulturnem položaju	MJP	45 (3kt)	1.letnik	
ITA kot strokovni jezik	MJP	90 (6kt)	2.letnik	
ITA strokovni jezik v medkult. položaju	MJP	90 (6kt)	2.letnik	
ITA Medkult, jezikovno posredovanje	MJP	75 (6kt)	3.letnik	
Moderni italijanski jezik I.(B2)	Italijanistika, temeljni predmet	90 (6kt)	1.stopnja	
Moderni italijanski jezik I.(C1)	Italijanistika temeljni predmet	90 (6kt)	1.stopnja	
Moderni italijanski jezik I.(C2)	Italijanistika temeljni predmet	90 (6kt)	1.stopnja	
Grški jezik in kultura v	Izbirni modul	75 (6kt)	Vsi programi	

humanistiki			humanistike	
Latinski jezik in kultura v humanistiki	Izbirni modul	75 (6kt)	Vsi programi humanistike	
Latinščina	ITA temeljni predmet zunanji izb. predmet	90 (6kt)	Italijanistika, Vsi programi	

UP FHŠ - Lektorati

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Slovenščina kot J2, A1-A2	Slovenistika Notr. izb. pred.	60, (6kt)	Vsi letniki	
Slovenščina kot J2, B1 – B2	Slovenistika Notr. izb. pred.	60 (6kt)	Vsi letniki	
Hrvaščina, A1-A2	Zunanji izb. pred.	90 (6kt)	Vsi letniki	Se ne izvaja
Poljščina A1 – A2	Zunanji izb. pred.	90 (6kt)	Vsi letniki	Se ne izvaja
Poljščina B1	Zunanji izb. pred.	90 (6kt)	Vsi letniki	Se ne izvaja
Ruščina B1	Zunanji izb. pred.	90 (6kt)	Vsi letniki	Se ne izvaja

UP FM – Fakulteta za management

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina	Management, Izbirni jezik stroke	60 (6kt)		

Italijanščina	Management, Izbirni jezik stroke	60 (6kt)		
Nemščina	Management, Izbirni jezik stroke	60 (6kt)		
	Mednarodno poslovanje	60 (6kt)		
Poslovna angleščina 1 ali Poslovna italijanščina 1 ali Poslovna nemščina 1 B1	Management, obvezni tuji jezik stroke ⁸	60 (6kt)	letnik	
Poslovna angleščina 2 ali Poslovna italijanščina 2 ali Poslovna nemščina 2 B2	Management, obvezni tuji jezik stroke	60 (6kt)	letnik	
Poslovna angleščina 3 ali Poslovna italijanščina 3 ali Poslovna nemščina 3 C1	Management, izbirni tuji jezik stroke	40 oz. 60 (6kt)	letnik	Izvedba in obseg ur odvisna od števila prijavljenih.
Osnove poslovne angleščine ali Osnove poslovne italijanščine ali Osnove	Management, izbirni tuji jezik stroke	(6kt)	3.letnik	Izvedba in obseg ur sta odvisna od števila prijavljenih.

⁸ Z letošnjim študijskim letom se preneha izvajati program Mednarodno poslovanje (2 obvezna tuja jezika: 70+70 ur).

poslovne nemščine A2 (italijanščina, nemščina A1 – A2)				
UP FAMNIT	Fakulteta za	matematiko	naravoslovje	tehnologijo
Angleščina	Računalništvo, Zunanji izbirni predmet	90 (6kt)	2.letnik	
Angleščina za informacijsko tehnologijo	Računalništvo Obvezni predmet	90 (6kt)	1.letnik	NOVO v št. letu 2011/12
Matematične vsebine v AN	Matematika CLIL	/	Vsi letniki	
Biološke vsebine v AN	Biopsihologija CLIL9	/	Vsi letniki	

UP PEF – Pedagoška fakulteta

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina B1-B2, jezik stroke	Razredni pouk, Predšolska vzgoja Izbirni predmet	75 (6kt)	1.letnik	
Italijanščina B1 – B2, jezik stroke	Razredni pouk, Predšolska vzgoja Izbirni predmet	75 (6kt)	1.letnik	
Angleščina kot jezik stroke B1	Edukacijske vede	75 (6kt)		
Angleščina A1	Edukacijske vede	75 (6kt)		

⁹ Content language intergrated learning (Učenje jezika v integrirani obliki)

Angleščina B1-B2, jezik stroke	Edukacijske vede	75 (6kt)		
Jezikovne zmožnosti v angleščini	Razredni pouk	75 (6 kt)	letnik	
Ustno in pisno sporočanje v angleščini	Razredni pouk	75 (6 kt)	letnik	
Družbene razsežnosti angleškega jezika	Razredni pouk	45 (3kt)	letnik	
Nemščina B1-B2, jezik stroke	Edukacijske vede	75 (6kt)		
Didaktika ITA	Razredni pouk, Izbirni modul	75 (6kt)	2.in 3. letnik	
Fonetika in fonologija ITA	Razredni pouk, Izbirni modul	45 (3kt)	2.in 3. letnik	

UP Turistica – Fakulteta za turizem Turistica

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina v turizmu, 1. tuji jezik	Posl. sist. v turizmu, Management tur. dest., notranji izbirni, 1. tuji jezik	90 (6kt)	1. stopnja	
Nemščina v turizmu, 1. tuji jezik	Posl. sist. v turizmu, Management tur. dest.	90 (6kt)	1. stopnja	Ni bil izbran
Nemščina v turizmu 1. in 2.	Posl. sist. v turizmu,	60 (3 kt)	1. stopnja	Izvaja se tudi na dis. enoti

tuji jezik.	Management turističnih destinacij, notranji izbirni, 2. tuji jezik			Sežana
Italijanščina v turizmu I.in II., 2. tuji jezik	Posl. sist. v turizmu, Management tur. dest., notranji izbirni, 2. tuji jezik	60 (3 kt)	1. stopnja	Izvaja se tudi na dis. enoti Sežana
Angleščina v turizmu I, 2. tuji jezik	Management destinacij, notranji izbirni, 2. tuji jezik	60 (3 kt)	1. stopnja	Kot 2. tuji jezik ni bil izbran
Angleščina v turizmu II, 2. tuji jezik	Management destinacij, notranji izbirni, 2. tuji jezik	60 (3 kt)	1. stopnja	Kot 2. tuji jezik ni bil izbran
Nemščina v turizmu 1. in 2. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 2. tuji jezik	60 (6 3 kt)	1. stopnja	
Italijanščina v turizmu I.in 2. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 2. tuji jezik	60 (6 3 kt)	1. stopnja	
Nemščina v turizmu II., 2. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 2. tuji jezik	120 (9 kt)	1. stopnja	
Italijanščina v turizmu II., 2. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 2. tuji jezik	120 (9 kt)	1. stopnja	
Angleški jezik v turizmu I,	Mediacija v turizmu, notranji izbirni 1. tuji jezik	60 (6 kt)	1. stopnja	
Angleški jezik v turizmu II	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 1. tuji jezik	120 (9 kt)	1. stopnja	
Angleški jezik v turizmu III (nadalj. raven),	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 1. tuji jezik	45 (3 kt)	1. stopnja	

Nemščina v turizmu III, 2. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 2. tuji jezik	45 (3 kt)	1. stopnja	
Italijanščina v turizmu III, 2. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 2. tuji jezik	45 (3 kt)	1. stopnja	
Nemščina v turizmu I, 3. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 3. tuji jezik	120 (9 kt)	1. stopnja	
Italijanščina v turizmu I, 3. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 3. tuji jezik	120 (9 kt)	1. stopnja	
Nemščina v turizmu II, 3. tuji jezik	Mediacija v turizmu Notranji izbirni 3. tuji jezik	120 (9 kt)	1. stopnja	
Italijanščina v turizmu II, 3. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 3. tuji jezik	120 (9 kt)	1. stopnja	
Nemščina v turizmu III, 3. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 3. tuji jezik	45 (3 kt)	1. stopnja	
Italijanščina v turizmu III, 3. tuji jezik	Mediacija v turizmu, notranji izbirni, 3. tuji jezik	45 (3 kt)	1. stopnja	
Angleščina v turizmu (višja raven)	Turizem	90 (6 kt)	1. stopnja	
Nemščina v turizmu (višja raven)	Turizem	90 (6 kt)	1. stopnja	
Italijanščina v turizmu (višja raven)	Turizem	90 (6 kt)	1. stopnja	
Tuji jezik v turizmu II-nižja raven-	Turizem	120 (6 kt)	1. stopnja	

angleščina				
Tuji jezik v turizmu II-nižja raven-nemščina	Turizem	120 (6 kt)	1. stopnja	
Tuji jezik v turizmu II-nižja raven-italijanščina	Turizem	120 (6 kt)	1. stopnja	
Culture and communication in tourism	Turizem (2.st.)	20 (6 kt)	2. stopnja	
Angleščina v turizmu	Dediščinski turizem (2.st.)	60 (6 kt)	2. stopnja	
Nemščina v turizmu	Dediščinski turizem (2.st.)	60 (6 kt)	2. stopnja	
Italijanščina v turizmu	Dediščinski turizem (2.st.)	60 (6 kt)	2. stopnja	

UP VSZI – Visoka šola za zdravstvo Izola

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina	Zdravstvena nega Obvezni jezik stroke	45 (3kt)		
Angleščina	Dietetika Obvezni jezik stroke	32 (3 kt)		

V.2.2 Podiplomski programi

UP FHŠ - Fakulteta za humanistične študije

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina	Geografija 2. stopnja	75 (6kt)		
Španščina	Antropologija 3. stopnja	45 (15kt)		

UP FM - Fakulteta za management

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Angleščina: Kritično branje in pisanje v angleškem jeziku	Management, Ekonomija in finance 2. stopnja	36 (9kt)		

V.2.3 Poučevanje predmetnih vsebin v tujem jeziku

UP VŠZI - Visoka šola za zdravstvo Izola

Jezik	Študijski program	Predmet	Število ur na predmet, KT	Opombe
Angleščina	Zdravstvena nega	Nursing Science and Theory	150	izr. prof. Julita Sansoni
Angleščina	Zdravstvena nega	Evidence	150	Red, prof.

		Based Nursing		Dame June Clark
--	--	---------------	--	-----------------------

V.2.4 Poučevanje slovenščine za tuje in Erasmus študente

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
UP FHŠ	CSJK			
Slovenščina kot tuji jezik	Erasmus Intensive Language Course	60 / 120	2 izvedbi letno	
Slovenščina kot tuji jezik	»Halo, tukaj slovenski Mediteran!«,	40	Poletni tečaj	
Slovenščina kot tuji jezik	Tečajji slovenščine za tuje študente UP	40	Ob vpisu najmanj 10 kandidatov	

V.2.5 Slovenščina kot predmetna vsebina v nefiloloških študijskih programih

Jezik	Študijski program, vrsta predmeta	Število ur na predmet, KT	Letnik, izvedba	Opombe
Večkodna besedila	Zgodnje učenje Nov magistrski študijski program Bolonjski študijski program 2-letni Druga stopnja Izbirni predmet	75 ur 6 KT	2. letnik	
Razvijanje sporazumevalne	Zgodnje učenje	75 ur	2. letnik	

zmožnosti v otrokovem zgodnjem obdobju	Nov magistrski študijski program Bolonjski študijski program 2-letni Druga stopnja Izbirni predmet	6 KT		
Medkulturna didaktika jezika in književnosti	Zgodnje učenje Doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	100 ur 12 KT	1. letnik	
Jezikovna organizacija zgodnjega učenja	Zgodnje učenje Doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	100 ur 12 KT	letnik	
Znanstvena besedila	Zgodnje učenje Doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	100 ur 12 KT	letnik	
Branje večkodnih	Zgodnje učenje	100 ur	letnik	

besedil	Doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	12 KT		
Jezik in edukacija	Edukacijske vede Nov doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	100 ur 12 KT	1. letnik	
Večjezičnost medkulturna komunikacija izobraževanju	in v Edukacijske vede Nov doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	100 ur 12 KT	1. letnik	
Učbeniška besedila	Edukacijske vede Nov doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	100 ur 12 KT	1. letnik	

Komunikacijski pristopi h književnosti	Edukacijske vede Nov doktorski študijski program Bolonjski študijski program 3-letni Tretja stopnja Izbirni predmet	100 ur 12 KT	1. letnik	
--	---	-----------------	-----------	--

V.3 PRILOGA 3: Seznam jezikovnih projektov (temeljnih, aplikativnih in CRP-ov ter EU) na članicah od ustanovitve UP do danes

V.3.1 UP Fakulteta za humanistične študije

PERMIT - Promotion of the Civil Society Dialogue Between EU and Turkey. EU Universities Grant Scheme (2008 – 09)

Koordinatorica projekta : dr. Neva Čebren

PERMIT je mednarodni projekt, v katerem sodelujoči partnerji: Yildiz Technical university Istanbul, Università Ca' Foscari Venezia in Univerza na Primorskem v obliki seminarjev, spletnih delavnic, didaktičnih gradiv usposabljaajo učitelje humanistike, naravoslovja in jezikoslovja za oblikovanje komunikacije in medkulturnega dialoga ter orodja samovrednotenja medkulturne zmožnosti. Seminar v Kopru se bo posvetil uvrščanju medkulturnih vsebin v učne programe različnih disciplin (tuji jeziki, zgodovina, matematika, biologija idr.). Izvajal se bo od 9. do 11. aprila 2009 na Fakulteti za humanistične študije in v Centru za jezike in medkulturno komunikacijo Univerze na Primorskem.

EUNoM – European UNiversity Network of Multilingualism

Key Activity 2: Languages. 2009-2012

Koordinatorica projekta: dr. Lucija Čok

Projekt EUNoM združuje 20 evropskih univerz in dve raziskovalni središči, ki si želijo razvijati večjezične strukture in odpirati strokovno razpravo o pomenu večjezičnosti za Evropo. Namen projekta je vključiti vsebine za promocijo večjezičnosti in učenje jezikov v stične, interdisciplinarne študijske programe in raziskovalne programe in projekte, ki bodo usmerili vsako med univerzami k premisleku o odnosu do večjezičnosti. Projekt vključuje tako evalvacijo, diseminacijo in podporne dejavnosti, kot tudi združitev dosežkov v zbirke projektnih izdelkov. Temeljni cilji projekta: razviti skladen okvir sodelovanja ob naboru ključnih vprašanj, ki bodo univerzam omogočila premisliti odnos med visokim šolstvom in jezikovno raznolikostjo; vzpostaviti trajen dialog med člani mreže, ki bo vodil k določeni stopnji skladnosti med postavljenimi podmenami; oblikovati model potrebnih pogojev z namenom vzpostavitve delovanja skladne mreže univerz, predanih spodbujanju in promociji večjezičnosti ter povezati ta model s formalnim učenjem in raziskovanjem ob hkratnem zagotavljanju njegove prenosljivosti v prakso. Po zaključku u projekta se je konzorcij univerz zavezal, da bo širil raziskovalne rezultate med širšo javnostjo preko elektronskih objav in predstavitev ter zagotavljal trajnost dejavnostim mreže tudi po koncu obdobja začetnega sofinanciranja.

V.3.2 UP Fakulteta za management

Sodelovanje v projektih: Analiza učinkovitosti prepleta teorije in prakse preko inštituta mladih raziskovalcev (projekt FM), Profesionalno usposabljanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju v letih 2008, 2009, 2010 in 2011 (projekt PeF UL), projekt KNOW US (projekt FM), Problemsko naravnano učenje (projekt SDUTSJ do 2003, na UP FM do 2009).

V.3.3 UP PEF – Pedagoška fakulteta

- 01.01.2011 - 31.01.2012 Arhitektura šolskega prostora v funkciji prikritega kurikula
- 01.01.2011 - 31.01.2012 Kazalniki socialnega kapitala, kulturnega kapitala in šolske klime v napovedovanju šolske uspešnosti otrok in mladostnikov
- 11.06.2010 - 30.03.2012 Oblikovanje strokovnih podlag kot prispevek dejavnikov zagotavljanja kakovosti znanja in socialne kohezivnosti v vzgojno-izobraževalnem sistemu
- 01.09.2008 - 28.02.2010 Model evbalvacije kakovosti izvajalcev programov usposabljanj strokovnih delavcev (CRP)
- 01.09.2008 - 31.08.2009 Načrtovanje vzgojno-izobraževalnega procesa - koncepti načrtovanja kurikula (CRP)
- 01.10.2006 - 30.09.2008 Dnevna prometna migracija na delovno mesto in šolo
- 01.10.2006 - 30.09.2008 Uresničevanje skupnega slovenskega kulturnega prostora in čezmejne integracije v pogojih evropskega povezovanja
- 01.10.2006 - 30.09.2008 Otrok med vplivi sodobnega življenjskega sloga - gibalne sposobnosti, telesne značilnosti in zdravstveni status slovenskih otrok
- 01.06.2006 - 30.11.2007 E-VIZUS: informatizacija izobraževanja in usposabljanja v slovenski vojski
- 01.09.2004 - 31.08.2006 Evropske vsebine v izobraževanju učiteljev
- 01.07.2004 - 30.06.2007 Vključevanje informacijske tehnologije v modele poučevanja in učenja (aplikativni raziskovalni projekt)
- 01.07.2004 - 30.06.2007 Ohranjanje slovenščine pri avtohtonih slovenskih manjšinah v Italiji, Avstriji in na Madžarskem (temeljni raziskovalni projekt)

- 01.02.2004 - 30.01.2007 Samomor v Sloveniji: globalni pogled na razvoj tveganja na samomorilno tveganje (temeljni raziskovalni projekt)
- 01.01.2009 - 15.09.2009 Izvajanje projektov za inovativne in ustvarjalne pristope k poučevanju in učenju
- 28.10.2008 - 15.09.2011 Kulturna zavest in izražanje
- 26.10.2006 - 30.09.2008 FLACHI - Foreign Languages for Children
- 01.10.2006 - 30.08.2008 VIRBUS– the virtual international business management learning environment for hospitality and manufacturing industries
- 01.01.2006 - 15.09.2007 Partnerstvo fakultet in šol v letih 2006 in 2007 - Model III – Zagotavljanje profesionalnega razvoja učitelja / vzgojitelja, podprtega z IKT
- 01.01.2006 - 15.09.2007 Partnerstvo fakultet in šol v letih 2006 in 2007 - Model IV – Raziskave pedagoške prakse
- 01.01.2006 - 15.09.2007 PAI – Študijski program za pridobitev pedagoško-andragoške izobrazbe
- 01.01.2006 - 31.12.2007 ISMO - Informacijski Sistem o stanju Morskega Okolja v Tržaškem zalivu
- 01.01.2004 - 15.09.2005 Partnerstvo fakultet in šol v letih 2004 in 2005 (Razvijanje partnerstva med fakulteto, šolami in vrtci)
- 01.01.2004 - 01.01.2004 Zdrava prehrana in gibanje za varovanje in krepitev zdravja

V.3.4 UP ZRS - Znanstveno raziskovalno središče Koper

Slovenski jezikovni vplivi na italijansko tržaško narečje

Temeljni raziskovalni projekt

Nosilec projekta: dr. Rada Cossutta

Trajanje: 1. 2.2008 – 31.1.2011

Projekt obravnava proces interference na stičišču romanskega in slovanskega sveta, in sicer primere slovenizmov, ki so izpričani v italijanskem tržaškem narečju. Ta pojav na omenjenem območju so obravnavali številni avtorji, vendar so se v glavnem vsi pretežno ukvarjali z romanskimi izposojenkami v slovanskih govorih. Smer, ki jo predlagamo, je dejansko skoraj neraziskana. Danes je to vprašanje še toliko bolj aktualno, ker so medsebojni stiki postali del tržaške stvarnosti, zlasti po nedavnem vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Poleg tega besedišče, ki ga nameravamo raziskati, izginja zaradi vse bolj radikalnih sprememb načina življenja in

popolne globalizacije, zaradi česar ga že čez nekaj let ne bo več moč zaslediti. Cilj raziskave je prek natančne glasoslovne, oblikoslovne, leksikalne in etimološke razčlenbe dokazati, da vpliv slovenskih idiomov na italijansko tržaščino ni zanemarljiv, v nasprotju s prevladujočim mnenjem, da interference na tem področju potekajo samo v obratni smeri.

Turistični terminološki slovar

Aplikativni raziskovalni projekt

Nosilec projekta: dr. Vesna Mikolič

Trajanje: 1. 2.2008 – 31.1.2011

Projekt nadaljuje s cilji temeljnega projekta Večjezični korpus turističnih besedil, v okviru katerega je bila zgrajena in urejena zbirka slovenskih, angleških in italijanskih besedil s področja turizma. Jezikovni korpusi predstavljajo sodobne jezikovne vire, ki jezik obravnavajo na osnovi njegove dejanske rabe v besedilih in ne na osnovi govorčeve ali avtorjeve jezikovne introspekcije ali intuicije. Tako v analizo zajemajo veliko večje dele jezika, in so zato jezikovno bolj reprezentativni. Namen projekta je na osnovi rezultatov projekta Večjezični korpus, tj. urejenega korpusa turističnih besedil ter opravljenih jezikovnih analiz v njem, zbrati terminologijo turizma in jo urediti v slovarski (knjižni in elektronski) format, ki je uporabnikom bolj poznan in zato bližji, hkrati pa preko povezave slovarja s korpusom pokazati na pomen in prednosti sodobnih elektronskih jezikovnih virov, tudi za področje strokovnega jezika s področja turizma.

MERIDIUM – Multilingualism in Europe as a Resource for Immigration – Dialogue Initiative among the Universities of the Mediterranean

EU Multilateral project (2009 – 2011)

Koordinatorica projekta: dr. Lucija Čok

Meridium je mednarodni projekt vseživljenjskega učenja, v katerem združujejo svoje znanje in tehnologijo informacij Universtità per stranieri Perugia (I), dve romunski univerzi: Universitate Babes-Bolyai Cluj-Napoca in Universitate Transilvania din Brasov ter Faculdade de Ciências Sociais e Humanas da Universidade Nova de Lisboa, Universidad de Salamanca, University of Malta in Univerza na Primorskem. Cilji projekta so analizirati politike držav Sredozemlja do emigrantov, njihovo inkluzijo in uveljavljanje pravic do jezika in izobraževanja posameznih skupin priseljencev v novem okolju ter sprejemanje širšega okolja kulturne raznolikosti. Z raziskovanjem družbenih pojavov, zakonodaje in delovanja inštitucij izobraževanja in kulture posameznih dežel bodo univerze partnerice poiskale odgovore in rešitve in jih promovirale v okviru Study and Documentation Centre on Multilingualism in Mediterranean Europe, ki bo nastal ob zaključku projekta.

Učinkovitost dvojezičnih modelov izobraževanja na narodno mešanih območjih - izziv in prednost za Evropo jezikov in kultur

Ciljni raziskovalni projekt

Nosilec projekta: dr. Lucija Čok
Trajanje: 2006 - 2009

V treh letih so raziskovalci Znanstveno raziskovalnega središča v Kopru, Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani in Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete preučevali učinkovitost dvojezičnih modelov izobraževanja na narodno mešanih območjih in v letu 2009 izdali monografijo z naslovom projekta.

Na vzorcu 572 učencev 8. razredov osnovnih šol Slovenske Istre in Prekmurja so ugotavljali prednosti in pomanjkljivosti v organizaciji/strukturi in izvedbi/vsebini dvojezičnega izobraževanja v Sloveniji. Modele so v primerjalni optiki postavili ob bok šoli s slovenskim jezikom v zamejstvu. Preverjali so znanje slovenščine, madžarščine in italijanščine kot prvih in drugih jezikov ter znanje angleščine kot tujega jezika. Odgovori na vprašanja posebnega vprašalnika o stališčih učencev so pokazali dosežke izobraževanja v narodnostno mešanih okoljih pa tudi, vpliv pogovorni jezik doma in v okolju na odnos učencev do manjšinskega in večinskega jezika ter da učenci na narodnostno mešanih območjih ne dosegajo ravni znanja, ki zadeva poznavanje značilnosti območja, kjer živijo.

Ideja naroda pri slovenski reformaciji 16. stoletja in njen evropski kontekst

Podoktorski temeljni raziskovalni projekt
Nosilec projekta: dr. Goran Filipi, podoktorant dr. Jonatan Vinkler
Trajanje: 1.9.2005-31.8. 2007

Raziskava bo podala odgovor na vprašanje o nastajanju slovenske nacionalne identitete v 16. stoletju. V okviru projekta Zbranih del Primoža Trubarja bo prinesla konkretne izdaje Trubarjevih spisov – s temeljitimi spremnimi študijami, ki bodo posledica raziskave. Tako bodo izšle Trubarjeve pesmarice in deli Ta celi psalter Davidov ter Postila (Zbrana dela Primoža Trubarja IV, V in VIII).

Večjezični korpus turističnih besedil - informacijski vir in analitična baza slovenske naravne in kulturne dediščine

Temeljni raziskovalni projekt
Nosilec projekta: dr. Vesna Mikolič
Trajanje: 1.9.2005-31.8.2008

Namen projekta je trojen: oblikovati teoretske osnove večjezičnega korpusa strokovnega jezika; izdelati slovensko-italijanski-angleški korpus besedil turističnega oglaševanja; izpeljati analizo teh besedil s teoretskih izhodišč medkulturne pragmatike, teorije prevajanja, kritične analize diskurza in terminološkega področja s pomočjo uporabe izdelanega korpusa in tako priti do nastavkov za turistični terminološki slovar, hkrati pa pokazati na tesno povezavo med turističnim diskurzom in ovrednotenjem slovenske naravne in kulturne dediščine.

Jezik kot kulturna kohezija in človeški kapital

Ciljni raziskovalni projekt

Nosilec projekta: dr. Lucija Čok

Trajanje: 1.9. 2004 – 31.10.2006

Projekt predstavlja doprinos k razvoju uporabnega jezikoslovja ob vedenju s področij jezikoslovja (pragmatike), družbenega jezikoslovja, psiholingvistike, antropologije jezika, didaktike jezikov, državljsanske vzgoje in kulture družbenih odnosov. Upošteva težnjo po razvijanju večjezične in večkulturne Evrope ob spoštovanju in hranjanju individualne in skupinske identitete (jezika, kulture, etc.) bomo v izobraževalne module vgradili razvedanje o izbranih oblikah verbalnega in neverbalnega obnašanja ter komunikacijskega prilagajanja, ki optimalno podpirajo učinkovito sporazumevanje v novih razmerah in sledijo navedenim načelom življenja v evropski skupnosti narodov.

Jeziki kot most k medkulturnemu sporazumevanju in razumevanju

Aplikativni raziskovalni projekt

Nosilec projekta: dr. Lucija Čok

Trajanje: 1. 7. 2004 – 30. 6. 2007

Poznavanje družbeno (s kulturo) določenih pravil o verbalnem in neverbalnem obnašanju je eden od pogojev za učinkovito sporazumevanje v določeni jezikovni skupnosti in še zlasti v večkulturnih okoljih. Namen raziskave je analizirati sporazumevalna pravila na stičnih jezikovnih območjih in pri tistih jezikovnih skupnostih, katerih jeziki so uradni jeziki EU. Namen modulov jezikovne in medkulturne komunikacije, ki bodo oblikovani kot rezultat projekta, je nadgradnja učenja / poučevanja jezikov na univerzi (angleščina, italijanščina, nemščina, francoščina na UP).

Jezikovna prepletanja v istrskem in kraškem prostoru

Temeljni raziskovalni projekt

Nosilec projekta: dr. Goran Filipi

Trajanje: 1. 7. 2004 – 30. 6. 2007

Istrski in kraški narečni prostor je območje, na katerem se že tisočletja prepletajo najrazličnejše kulture, kar se zrcali v medsebojnih vplivih na vseh ravneh. Skozi stoletja se tu križajo romanski, slovanski in germanski jeziki. Za jezikoslovje (dialektologijo) je najbolj pomembna razslojenost govorov, ki so v vsakdanjem življenjskem stiku s sosednjim okoljem in zato nujno podvrženi

pojavitv interference. Rezultati dialektoloških raziskav bodo omogočili na novo zarisati narečno podobo obravnavanega prostora z vidika najrazličnejših jezikovnih plasti in interferenčnih vplivov.

Etimološko frazeološke raziskave slovenskih istrskih govorov

Temeljni raziskovalni projekt

Nosilec projekta: dr. Goran Filipi

Trajanje: 1. 7. 1998 – 30. 6. 2001

V raziskavi je bilo obdelanih okoli 10.000 gesel, zbranih s pomočjo posebej za to priložnost izdelanih vprašalnic. Zbrane so bile splošne besede in besede s področja pomorstva, ribištva, poljedelstva, živinoreje, starih poklicev... Obdelani so bili tudi ornitonimi, fitonimi, mikonimi, talasozoonimi, zoonimi, pa tudi toponimi (predvsem makro). Besede so bile etimološko in frazeološko obdelane in predstavljene v slovarju.

Poletni tečaji slovenskega jezika na Slovenski obali (potekajo tradicionalno od leta 1993; 2011 - 18. izdaja)

V.3.4 PRILOGA 4: Učitelji tujih jezikov in slovenščine na UP – objave in konference

UP FHŠ – Fakulteta za humanistične študije

Članica, naziv	Skupaj št. v letu 2010/11	Štev. aktivnih udeležb na konfer.(zadnja 3 leta)	Štev. objavljenih člankov zadnja 3 leta (SICRIS ali Cobbis)
Redni profesor	1	16	18
Izredni profesor	1		22
Docent	6	5	3
Lektor z dr.	1	4	5
Lektor z mag.	4	7	2
lektor	3	2	3
Asistent z dr.	3	12	17
Asistent z mag.	1	1	0
asistent	2	4	3
Od tega vpisani na mag. študije	(1)		
Od tega vpisani v dr. študije	(3)		
Skupaj UP FHŠ	22	51	73

UP FM – Fakulteta za management

Članica, naziv	Skupaj št. v letu 2010/11	Štev. aktivnih udeležb na konfer.(zadnja 3 leta)	Štev. objavljenih člankov zadnja 3 leta (SICRIS ali Cobbis)
Docent	3	18	14

Lektor	1	7	7
Višji predavatelj	1	2	2
Skupaj UP FM	5	27	23

UP PEF – Pedagoška fakulteta

Članica, naziv	Skupaj št. v letu 2010/11	Štev. aktivnih udeležb na konfer.(zadnja 3 leta)	Štev. objavljenih člankov zadnja 3 leta (SICRIS ali Cobbis)
Izredni profesor	2	6	9
Docent	2	12	7
Asistent z dr.	1	1	2
Asistent z mag.	1	3	4
asistent	1	0	0
Od tega vpisani v dr. študije	(2)		
Skupaj UP PEF	7	22	22

UP Turistica – Fakulteta za turizem Turistica

Članica, naziv	Skupaj št. v letu 2010/11	Štev. aktivnih udeležb na konfer.(zadnja 3 leta)	Štev. objavljenih člankov zadnja 3 leta (SICRIS ali Cobbis)
Docent	1	3	7
asistent	2	1	1
Višji predavatelj	2	9	9
Predavatelj	2	2	3
Skupaj UP Turistica	7	15	20

UP VŠZI – Visoka šola za zdravstvo

Članica, naziv	Skupaj št. v letu 2010/11	Štev. aktivnih udeležb na konfer.(zadnja 3 leta)	Štev. objavljenih člankov zadnja 3 leta (SICRIS ali Cobbis)
Višji predavatelj	1	3	3
Od tega vpisani v dr. študije	(1)		
Skupaj VŠZI	1	3	3

Skupaj UP

UP	Skupaj št. v letu 2010/11	Štev. aktivnih udeležb na konfer.(zadnja 3 leta)	Štev. objavljenih člankov zadnja 3 leta (SICRIS ali Cobbis)
Redni profesor	1	16	18
Izredni profesor	3	6	31
Docent	12	39	31
Lektor z dr.	1	4	5
Lektor z mag.	4	7	2
lektor	4	9	10
Asistent z dr.	4	13	19
Asistent z mag.	2	4	4
Asistent	5	5	4
Višji predavatelj	3	14	14
Predavatelj	2	2	3
SKUPAJ UP VSI	42	118	141